

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΤΗΣ

Ενημερωτικό δελτίο του

Πανελληνίου Συλλόγου
Θεματικού Φιλοτελισμού & Νεότητας

Ν° 27 (Περίοδος Β') Ιούνιος - Σεπτέμβριος 2006

“ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΤΗΣ”

Τριμηνιαία Περιοδική Έκδοση
Τεύχος 27^ο, Ιούλιος-Σεπτέμβριος 2006

Ιδιοκτήτης: ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ
ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΤΗΤΑΣ

Εκδότης-Διευθυντής: Παντελής Λεούσης

Συντακτική Επιτροπή:

Π.Λεούσης, Ν.Καρδούλης, Α.Ιατρίδης

Διοικητικό Συμβούλιο Π.Σ.Θ.Φ.Ν. 2005-2006

Πρόεδρος: Παντελής Λεούσης

Αντιπρόεδρος: Παναγιώτης Καγκελάρης

Γεν. Γραμματέας: Νομικός Καρδούλης

Οικ. Διαχειριστής: Αλέκος Ιατρίδης

Έφορος: Ευάγγελος Ολύμπιος

Μέλη: Νίκος Χελιδόνης (Τρίκαλα Θεσσαλίας)

Θανάσης Απέργης (Θεσσαλονίκη)

Διεύθυνση Αλληλογραφίας

Αγίου Δημητρίου 12

14452 Μεταμόρφωση

Τηλ. & Fax: 210-2825134, 210- 6716448

e-mail: p_leoussis@hotmail.com

Υπεύθυνος τυπογραφείου:

Γεώργιος Σκίτσας

Ο Θεματικός Φιλοτελιστής

διανέμεται δωρεάν στα μέλη.

Εγγραφή Νέων Μελών € 5, Νεότητας 2 €

Ετήσια Συνδρομή € 10, Νεότητας 3 €

Ο Θεματικός φιλοτελιστής
έχει τιμηθεί με τα εξής μετάλλια:
EUROCUPRUM 2001 (Πολωνία) Χάλκινο
“ΕΦΙΛΑ 2002” (Ελλάδα) Μεγάλο Αργυρό
TEMEX 2003 (Αργεντινή) Μεγάλο Αργυρό
BRNO 2005 (Τσεχία) Επάργυρο
JERUSALEM 2006 Μεγάλο Αργυρό

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ - Contents

Γράμμα του προέδρου	2
Editorial	
Δικά μας και δικά σας νέα	3-5
Philatelic news	
Ελιά, ένα “θείο δώρο” (Π. Λεούση).....	6-14
Olive, a divine gift	
Ντο, ρε, μι, φα... Οι μουσικοί φθόγγοι	15
Do, re, mi, fa... The musical notation	
Ιστορική αναδρομή στις ελληνικές φιλοτελικές εκθέσεις (Ν.Καρδούλη)	16-19
History of the Hellenic Philatelic Exhibitions	
Βίβα Ζαπάτα! (Π. Λεούση).....	20-23
Viva Zapata!	
“Ανοικτή Επιστολή”, Σύνθεση μιας Εκθεσιακής Σελίδας (Π. Λεούση).....	24-28
The composition of an exhibit page	
Οι εκφράσεις των ματιών	29
The expressions of the eyes	
Ο “Μηχανισμός των Αντικηθύρων” (Π.Λεούση) 30-31	
“The Antikethera mechanism”	
Τα οικονομικά του Μοτσαρτ (Λ. Τσάκωνα)	32-33
Finances from Mozart’s life	
Θύματα του αυτοκινήτου (Π. Λεούση)	34-35
Victims of the cars	
Το γαλεόνι ΒΑΣΑ (Π. Λεούση)	36-37
The galleon WASA	
Αχ, αυτό το πλάνο!	38
Examples of thematic plans	
Νέες εκδόσεις (Ν.Καρδούλη)	39-40
New stamp issues	

THE THEMATIC PHILATELIST

Quarterly Journal

No. 27, July-September 2006

Owner: THE PANHELLENIC SOCIETY OF THEMATIC PHILATELY & YOUTH

Editor-Director: Pantelis Leoussis

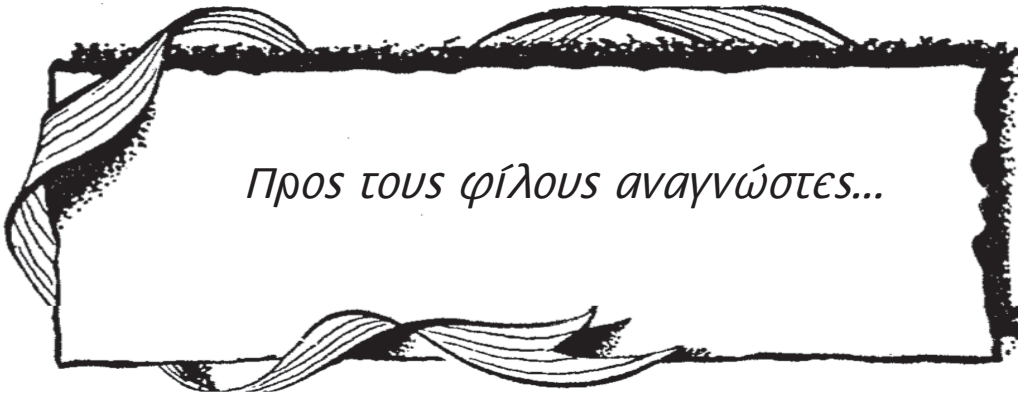
Editorial Committee: P. Leoussis, N. Kardoulis, A. Iatridis

Address for correspondence: 12, Agiou Dimitriou Str., GR-14452 Metamorphosi, Athens

Tel. & Fax: 0031- 210-2825134; e-mail: p_leoussis@hotmail.com

THE THEMATIC PHILATELIST is distributed gratis to the members

Annual subscription € 10. New members’ subscription € 5

Προς τους φίλους αναγνώστες...

Το καλοκαίρι έφυγε γρήγορα. Όπως γρήγορα φεύγουν όλα τα καλοκαίρια, οι Κυριακές και οι αργίες, οι άδειες.... Όπως κυλάνε γρήγορα οι όμορφες στιγμές, ολόκληρη η ζωή...

Το φθινόπωρο επαναφέρει υποχρεώσεις, μας γυρίζει στην πραγματικότητα. Μας υποχρεώνει να αποχωριστούμε τη θερινή ραστώνη που μας διακατείχε, την ανεμελιά των διακοπών, τη χαλαρότητα που μας επιβάλλει το ζεστό ελληνικό καλοκαιράκι...

Για μας τους Έλληνες φιλοτελιστές το φθινόπωρο ξεκίνησε με τη σκέψη στην όμορφη και φιλόξενη πόλη της Καρδίτσας. Εκεί όπου για περίπου δέκα ημέρες θα χτυπά η καρδιά της φιλοτελικής Ελλάδας.

Οι τελευταίες «πινελιές» στο έκθεμα, μερικές αλλαγές στην «τάδε» σελίδα, ένα καλό κομμάτι που αποκτήσαμε την τελευταία στιγμή...

Υπάρχει ακόμα η έγνοια του πώς θα ρυθμίσουμε τις υποχρεώσεις μας, ώστε να είμαστε παρόντες σ' αυτή τη γιορτή του φιλοτελισμού όσο το δυνατόν για περισσότερες ημέρες... Διότι όσο περισσότεροι και για μεγαλύτερο διάστημα βρεθούμε εκεί, τόσο μεγαλύτερη και πιο επιτυχημένη θα είναι η γιορτή.

Το πλοίο του ελληνικού θεματικού φιλοτελισμού θα ταξιδέψει προς την ΚΑΡΔΙΤΣΑ '06 αύτανδρο, με όλα τα πανιά ανοιγμένα και με αισιοδοξία για «ούριο άνεμο». Παρούσες όλες οι γνωστές συλλογές, σημαντικά βελτιωμένες από τότε που εκτέθηκαν στην ΦΙΛΟΤΕΛΕΙΑ '05. Διότι οι Έλληνες θεματικοί μπορεί να είναι λίγοι, καταβάλλουν όμως συνεχείς προσπάθειες βελτίωσης, γεγονός που προοιωνίζεται μελλοντικές μεγαλύτερες διακρίσεις, σε Ελλάδα και εξωτερικό.

Μαθαίνουμε πως θα υπάρξουν και νέες θεματικές παρουσίες στην ΚΑΡΔΙΤΣΑ '06. Τις χαιρετίζουμε με ιδιαίτερη χαρά. Τις καλωσορίζουμε στη θεματική οικογένεια και ευχόμαστε να «παιξουν το παιχνίδι» όσο το δυνατόν πιο καλά, με τους κανόνες και τις ιδιαιτερότητές του, δημιουργώντας έτσι τις προϋποθέσεις για τη συμμετοχή τους σε διεθνείς εκθέσεις και ενισχύοντας την ελληνική θεματική εκπροσώπηση. Η χώρα μας την έχει ανάγκη.

Μπορούμε να γίνουμε περισσότεροι. Αρκεί να προσπαθήσουμε, αλλά να προσπαθήσουμε σωστά.

Καλό χειμώνα!

Ο Πρόεδρος

ΤΑ ΔΙΚΑ ΜΑΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑ ΣΑΣ ΝΕΑ!

ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ ΝΕΑ

Νέο ΔΣ και νέα διεύθυνση στην Φιλοτελική Ένωση Καρδίτσας

Μετά τις πρόσφατες αρχαιρεσίες για την ανάδειξη νέου ΔΣ της Φιλοτελικής Ένωσης Καρδίτσας, εκλέχτηκαν οι κάτωθι: Πρόεδρος Ανδρέας Καραμπινάς, Αντιπρόεδρος Απόστολος Νικολοπουλος, Γ. Γραμματέας Βάιος Βαρελάς, Ταμίας Ιωαμμης Βαφόπουλος και Μέλη Βασίλειος Παππάς, Μιράντα Μπουντούρη, Αθηνά Σιδέρη-Μιχαλάκη.

Προσφάτως επίσης, τα γραφεία της Ένωσης μεταφέρθηκαν επί της οδού Πλαστήρα 12. Η ταχυδρομική διεύθυνση παραμένει η ίδια (Τ. Θ. 9, 43100 Καρδίτσα).

Φιλοτελική έκθεση στη Δράμα

Στα πλαίσια των εκδηλώσεων του Δήμου Δράμας υπό τον τίτλο «Ελευθέρια 2006», η τοπική φιλοτελική εταιρεία διοργάνωσε από 26 έως 29 Ιουνίου την Ε΄ Φιλοτελική Έκθεση Δράμας με συμμετοχή τοπικών εκθετών. Επ΄ ευκαιρία της εκδήλωσης, ο ΕΛΤΑ χρησιμοποίησε ειδική αναμνηστική σφραγίδα και εξέδωσε εταιρικό γραμματόσημο.

Έκθεση Αστροφιλοτελικού Υλικού από όλο τον Κόσμο

Στις 13 Σεπτεμβρίου 2006, στο Ίδρυμα Ευγενίδου, έγιναν τα εγκαίνια φιλοτελικής έκθεσης «Αστροφιλοτελικού υλικού από όλο τον κόσμο» του γνωστού συλλέκτη Κλέωνα Διονυσάτου.

Η έκθεση, η οποία πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια των εορταστικών εκδηλώσεων του Ιδρύματος για τα 50 χρόνια της λειτουργίας του, διήρκεσε μέχρι τις 17 Οκτωβρίου 2006.

Φιλοτελικά πένθη

† Σαν κεραυνός εν αιθρία έφθασε στο φιλοτελικό κόσμο η είδηση του αδόκητου θανάτου της Δανάης Λορεντζάτου - Καράτσαλη. Επιβεβαιώνοντας για μία ακόμη φορά την ματαιότητα αυτού του κόσμου, έφυγε από τη ζωή νεότατη, αφήνοντας μόνους γιο και σύζυγο, αλλά και σκορπίζοντας τη θλίψη στους γονείς, στους συγγενείς, στο φιλοτελικό κόσμο και στους πολυάριθμους φίλους της. Θυγατέρα του εκλεκτού φιλοτελιστή, θεματικού παράγοντα, συνιδρυτή και μέλους του Συλλόγου μας, και καλού φίλου Γιώργου Καράτσαλη, από μικρή μυήθηκε στο θεματικό φιλοτελισμό από τον πατέρα της και για χρόνια κυριαρχούσε με τα εκθέματά της στις φιλοτελικές εκθέσεις, κυρίως στην τάξη νεότητας. Ο Σύλλογός μας τίμησε την εκλιπούσα με επικήδειο στεφάνι, συμμετείχε στην τελετή με εκπρόσωπό του και εκφράζει δημόσια στην οικογένειά της θερμά συλλυπητήρια, σύσσωμου του Διοικητικού Συμβουλίου.

† Πριν λίγες μέρες έφυγε από τη ζωή ο Ιωάννης Λαζίδης, επί χρόνια μέλος του ΔΣ και πρόσφατα πρόεδρος της Ένωσης Φιλοτελιστών Κηφισιάς - Ολυμπιακός Φιλοτελισμός. Ιδιαίτερα αγαπητός σε όλους όσους τον γνώριζαν, πάντα ευγενής και πρσος, υπηρέτησε τόσο την επιστήμη του, ως αρχιτέκτων, όσο και το φιλοτελισμό, με ιδιαίτερη αφοσίωση και ενθουσιασμό. Ο Σύλλογός μας εύχεται στους οικείους του υγεία και μακροζωία, ώστε να ζουν και να τιμούν τη μνήμη του.

Χρηματοδότηση φιλοτελικών συλλόγων από τον ΕΛΤΑ

Μέχρι και την 30 Σεπτεμβρίου 2006 δεν κατέστη δυνατή η λήψη των χρημάτων με τα οποία ο ΕΛΤΑ χρηματοδοτεί τους συλλόγους της χώρας. Ενώ η εγκύκλιος που αναφέρεται στην έγκριση της χρηματοδότησης έχει αποσταλεί στους ενδιαφερομένους από μηνός και πλέον, ο υπεύθυνος ταμίας ΕΛΤΑ δεν έχει λάβει

εντολή για την εκταμίευση των σχετικών ποσών. Με δεδομένο ότι πρόκειται για ποσά που αφορούν το 2005, αναρωτιέται κανείς προς τι αυτή η κωλυσιεργία.

Σύνθεση της Ελλανοδίκου Επιτροπής της «ΚΑΡΔΙΤΣΑ 2006»

Ανακοινώθηκε από την οργανωτική Επιτροπή της Πανελληνίας Έκθεσης ΚΑΡΔΙΤΣΑ 2006 η σύνθεση της Ελλανοδίκου Επιτροπής, η οποία είναι η εξής:

Αλέξανδρος Γαληνός, Νεοκλής Ζαφειρακόπουλος, Παντελής Λεούσης, Σωκράτης Μπόζοβιτς, Αθανάσιος Πάσχος, Μιχάλης Τσιπίδης και Μιχάλης Τσιρώνης.

Πραγματογνώμων ορίστηκε ο Ανδρέας Ζέης και Δόκιμοι Κριτές οι Άγις Παπαδόπουλος (Παραδοσιακός Φιλοτελισμός) και Κώστας Χαζάπης (Ταχυδρομική Ιστορία).

ΔΙΕΘΝΗ ΝΕΑ - ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Παγκόσμια Φιλοτελική Έκθεση WASHINGTON 2006

Στην Παγκόσμια Φιλοτελική Έκθεση WASHINGTON 2006 που διεξήχθη από 27/5 έως 3/06 2006, οι Έλληνες εκθέτες έλαβαν τις ακόλουθες βραβεύσεις:

ΜΕΓΑΛΑ ΧΡΥΣΑ: -Σταύρος Ανδρεάδης (8 πλαίσια): "Η συλλογή ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ" (Μεγάλες Κεφαλές Ερμής), 97 β. και ειδικό βραβείο (παραδοσιακός φιλοτελισμός), -Άγις Παπαδόπουλος (8): "Μικρές Κεφαλές Ερμής της Ελλάδας", 95 β. (παρ. φιλοτελισμός).

ΧΡΥΣΑ: -Κωνσταντίνος Ματθαίος (5) "Μεγάλες Κεφαλές Ερμής της Ελλάδας επί εφημερίδων, περιοδικών, βιβλίων και εντύπων", 91 β. και ειδικό βραβείο (ταχ. ιστορία). -Αντώνης Βιρβίλης (8), "Ο ρόλος των Υγειονομείων και Λοιμοκαθαρτηρίων στην Ελλάδα", 90 β. (ταχ. ιστορία).

ΜΕΓ. ΕΠΙΧΡΥΣΑ: -Αντώνης Βιρβίλης: "Εγχειρίδιο του Ελληνικού Φιλοτελισμού", 85 β. (φιλολογία).

ΕΠΙΧΡΥΣΑ: -Ευάγγελος Κούτσικας (1), "Ελληνική Διοίκηση Δεδεάγατς", 83 β. (ταχ. Ιστορία, ενός πλαισίου). -Ελληνική Φιλοτελική Εταιρεία, Περιοδικό "Φιλοτέλεια", 81 β. (φιλ. φιλολογία). -Φιλώτας Πάσχος (4) "Το ταχυδρομείο της πόλης μου, Θεσσαλονίκη 1912-1950", 80 β. (νεότητα). -Μιχάλης Πετραδάκης "Τα χαρτόσημα της Δωδεκανήσου", 80 β. (φιλ. φιλολογία).

ΑΡΓΥΡΑ: -Κώστας Χαζάπης (1), "Άνεμοι του πολέμου", 76 β. (ενός πλαισίου, ταχ. ιστορία). -Φιλοτελική Εταιρεία Λέσβου, Περιοδικό "Φιλοτελική Λέσβος", 72 β. (φιλ. φιλολογία). -Χρήστος Αγοραστός (1), "Χαρτόσημα Ανατολικής Ρωμυλίας", 71 β. (ενός πλαισίου, χαρτόσημα). -Σωκράτης Μπόζοβιτς (1), "Αλληλογραφία σχετική με την Ελλάδα που διακινήθηκε με διπλωματικό σάκο", 71 β. (ενός πλαισίου, ταχ. ιστορία). -Γιώργος Σπάρης, "Αναμνηστική σειρά Α' Ολυμπιακών Αγώνων-Αθήναι 1896", 71 β. (φιλ. φιλολογία). -Αργύρης Καραμπίτσος: "ΕΛΛΑΣ 2005, Γραμματόσημα & ταχυδρομική Ιστορία", 70 β. (φιλ. φιλολογία).

ΕΠΑΡΓΥΡΟ: -Ν. Μπεργιάπουλος, «Κατάλογος Μελέτη Ελληνικών Ειδικών Αναμνηστικών Σφραγίδων Ελλάδος 1969-1980», 68 β. (φιλ. φιλολογία).

Είναι λυπηρό ότι ανάμεσα στα ονόματα των εκθετών δεν υπήρξε ούτε ένα Έλληνα εκθέτη από την τάξη του Θεματικού Φιλοτελισμού.

"Lipsia 2007", Εθνική Έκθεση φιλοτελικής φιλολογίας με πανευρωπαϊκή συμμετοχή.

Στη Λειψία της Γερμανίας θα διεξαχθεί από 28 έως 30 Σεπτεμβρίου 2007 εθνική γερμανική έκθεση φιλοτελικής φιλολογίας με τον τίτλο "Lipsia 2007", στην οποία μπορούν να λάβουν μέρος εκθέτες από όλες τις χώρες που ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Φιλοτελική Ομοσπονδία (FEPA). Η έκθεση αφορά σε φιλοτελικά θέματα, καθώς και σε θέματα ταχυδρομικής ιστορίας, συμπεριλαμβανομένης και της ιστορίας του φιλοτελισμού. Δεν γίνονται δεκτά περιοδικά γενικού φιλοτελικού ενδιαφέροντος, όπως φιλοτελικά δελτία εταιρειών που δεν είναι αφιερωμένα σε παρόμοιες μελέτες ή άλλων ειδικών αντικειμένων, καθώς επίσης κατάλογοι δημοπρασιών ή εκθέσεων κλπ. Για κάθε έκθεμα η τιμή συμμετοχής ορίστηκε σε 20 €. Προϋπόθεση συμμετοχής, το κάθε έκθεμα να έχει ήδη βραβευτεί τουλάχιστον με Επίχρυσο μετάλλιο δε έκθεση Β' τάξεως (αντίστοιχο Μεγάλο Αργυρό σε εθνική έκθεση).

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αποταθούν στη διεύθυνση της έκθεσης (Herrn Günther Schulz , Lindenstraße 25, 04158 Leipzig, Germany).

Πρωτάθλημα Θεματικού Φιλοτελισμού «ECTP».

Μετά την εξαιρετική επιτυχία που σημείωσε το Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα Θεματικού Φιλοτελισμού που φιλοξενήθηκε μέσα στα πλαίσια την Διεθνούς Εμπορικής Έκθεσης Γραμματοσήμου της πόλης Essen της Γερμανίας από 4 έως 6 Μαΐου 2006 (είχαμε γράψει σχετικά στο προηγούμενο), αποφασίστηκε το Πρωτάθλημα να καθιερωθεί σαν ετήσια εκδήλωση, πάντα μέσα στα πλαίσια της ίδιας εμπορικής έκθεσης. Έτσι, από 3 έως 5 Μαΐου 2007, θα λάβει και πάλι χώρα, με τον ίδιο τίτλο «ECTP» (European Championship of Thematic Philately), στην ίδια γερμανική πόλη.

Εθνικοί αντιπρόσωποι δεν θα υπάρξουν. Οι όροι και οι κανόνες συμμετοχής περιλαμβάνονται αναλυτικά στον προηγούμενο (No 26) τεύχος του Θεματικού Φιλοτελιστή.

BALKANFILA 2007

Σύμφωνα με πληροφορίες από την Φιλοτελική Ομοσπονδία της Τουρκίας, οι προσπάθειες για τη διοργάνωση της διαβαλκανικής έκθεσης Balkanphila 2007 βρίσκονται σε καλό δρόμο. Τα Τουρκικά Ταχυδρομεία και το αρμόδιο Υπουργείο έχουν αποδεχθεί την πρόταση και επίκεινται οι σχετικές υπογραφές. Θεωρούμε ιδιαίτερα ευχάριστο το γεγονός της αναβίωση αυτού του τόσο χρήσιμου θεσμού και το χαιρετίζουμε με θέρμη.

Συνέδρια FIP και FEPA στην ESPANA 2006

Κατά τη διάρκεια της Παγκόσμιας Έκθεσης ESPANA 2006 που θα διεξαχθεί στην πόλη Μάλαγα, τόσο η Παγκόσμια Φιλοτελική Ομοσπονδία (FIP) όσο και η Ευρωπαϊκή (FEPA) θα διεξαγάγουν συνέδρια και συζητήσεις με θέματα όπως αρχαιρεσίες για την ανάδειξη νέου προεδρείου, αλλαγές κανονισμών εκθέσεων, βελτιώσεις κανονισμών των επί μέρους φιλοτελικών εκθεσιακών τάξεων, κλπ. Την Ελλάδα θα εκπροσωπήσουν οι Αντώνης Βιρβίλης, μέλος του ΔΣ της FEPA, και Παντελής Λεούσης, Γ. Γραμματέας ΕΦΟ.

Προσεχείς γενικές διεθνείς εκθέσεις

Εκτός από τις ήδη γνωστές διεθνείς εκθέσεις ESPANA 2006 της πόλης Μάλαγα (εθνικός αντιπρόσωπος Παντελής Λεούσης) και BEGICA 2006 (εθνικός αντιπρόσωπος Βασίλειος Σεκόπουλος στη θέση του Κωνσταντίνου Κρίνου***), έγιναν πρόσφατα γνωστές και οι εξής:

* ST. PETERSBURG '07	Αγία Πετρούπολη		Ελλείπουν πληροφορίες
** BALKANPHILA '07	Κωνσταντινούπολη		Ελλείπουν πληροφορίες
* ISRAEL '08	Τελ Αβιβ	14-22 Μαΐου	Δεν έχει οριστεί
* EFIRO '08	Βουκουρέστι	20-28 Ιουνίου	Κώστας Χαζάπης (τηλ. 210 9813127)
* OLYMPHILEX '08	Πεκίνο	Ιουλ.-Αύγ.	Δεν έχει οριστεί
** ESPAMER '08	Σαραγόσα		Ελλείπουν πληροφορίες
** PRAGA '08	Πράγα	12-14 Σεπτ.	Δεν έχει οριστεί
** WIPA '08	Βιέννη	18-21 Σεπτ.	Γεώργιος Σπάρης (τηλ. 210 8082279)
** SALON DU TIMBRE '08	Παρίσι	Ιούνιος	Δεν έχει οριστεί
* ΤΑΙΡΕΙ '08	Ταιπέι Ταιβάν		Δεν έχει οριστεί
* IBRA '09	Έσσεν	6-10 Μαΐου	Δεν έχει οριστεί
** ANTWERP '10	Αμβέρσα	8-10 Απριλίου	Δεν έχει οριστεί
* STAMPS FESTIVAL '10	Λονδίνο	8-15 Μαΐου	Δεν έχει οριστεί
* PORTUGAL '10	Λισαβόνα	1-10 Οκτωβρίου	Δεν έχει οριστεί
* SUD AFRICA '10			Ελλείπουν πληροφορίες

Σημείωση: Οι εκθέσεις με ένα αστερίσκο είναι υπό την κηδεμονία της * FIP και με δύο της ** FEPA .

*** Ο Βασίλειος Σεκόπουλος αντικαθιστά εκτάκτως τον Κωνσταντίνο Κρίνο, ο οποίος ακύρωσε την συμμετοχή του ως Εθνικού Αντιπροσώπου της BELGICA 2006 για προσωπικούς λόγους.

Η Ελιά, το “θείο δώρο”

του Παντελή Λεούση

Ανάμεσα στα μυθικά δέντρα της Ελλάδας, ασφαλώς το πιο μυθικό είναι η ελιά, το δέντρο που υπήρξε προσωπική προσφορά της θεάς Αθηνάς προς την πόλη των Αθηνών. Το πιο μυθικό διότι ενώ τα περισσότερα δέντρα, σύμφωνα με τη μυθολογία μας, προήρθαν από τη μεταμόρφωση ενός ανθρώπινου όντος, η ελιά δημιουργήθηκε από προσωπική επιθυμία και καθαρή έμπνευση της θεάς Αθηνάς. Το κυπαρίσσι, για παράδειγμα, προήλθε από τον όμορφο Κυπάρισσο που ο Απόλλωνας, για να τον λυτρώσει από την αφόρητη θλίψη του επειδή άθελά του σκότωσε το αγαπημένο του ελάφι, τον μεταμόρφωσε στο γνωστό δέντρο. Η παρθένα Δάφνη, κόρη της Γης και του ποταμού Λάδωνα της Αρκαδίας, μεταμορφώθηκε στο φυτό δάφνη για να γλυτώσει από τον ερωτευμένο Απόλλωνα που την κυνηγούσε. Η ροδιά φύτρωσε από το αίμα του νεαρού Διόνυσου που μόλις τον είχαν τεμαχίσει οι Τιτάνες μετά από παραγγελία της Ήρας, γι' αυτό και οι καρποί της έχουν αυτό το ροδοκόκκινο χρώμα. Αντίθετα, η ελιά ήταν ένα απ' ευθείας δώρο στην ανθρωπότητα, όπως το άλογο του Ποσειδώνα ή η φωτιά του Προμηθέα.

Σαν σπουδαίο θείο δώρο, η ελιά είναι δέντρο αθάνατο, αιωνόβιο, ανθεκτικό. Είναι γνωστές ελιές ηλικίας πολλών εκατοντάδων ετών.

Ο μεγάλος δραματουργός Σοφοκλής περιγράφει την ελιά σαν ευλογημένο δέντρο, ακατάμαχητο και αθάνατο. Θέλοντας

Η θεά Αθηνά κρατώντας κλαδί από την ελιά της

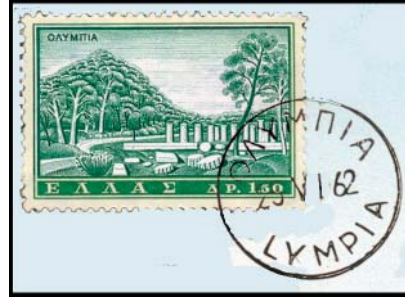
Τα μάτια της Αθηνάς είχαν το χρώμα αυτών της κουκουβάγιας, το ίδιο που έδωσε και στα φύλλα της ελιάς

Η ελιά του Ισραήλ αναφέρεται συχνά, στην Παλαιά και στην Καινή Διαθήκη

μάλιστα να συσχετίσει ακόμα περισσότερο την ελιά με τη δημιουργό της θεά Αθηνά, βρήκε ότι έπλασε τα φύλλα της ίδιου χρώματος με τα μάτια της. Πράγματι, το πιο δημοφιλές προσωνύμιο της Αθηνάς ήταν «γλαυκόπις», που επιδέχεται δύο ερμηνειών: Με μάτια γλαυκά, δηλαδή γλαυζοπράσινου χρώματος, ή που έχει τα μάτια της γλαυκός, δηλαδή της κουκουβάγιας, άρα του σοφού, του ανοιχοτόματη, αυτού που βλέπει ακόμα και τη νύκτα. Είναι σαφής ο συμβολισμός. Η Αθηνά, η θεότητα με τη μεγαλύτερη σοφία, επέλεξε να χαρίσει στην Αθήνα και στην ανθρωπότητα κάτι το ιδιαίτερα πολύτιμο: την ελιά, που έχει φύλλα όμορφα σαν τα μάτια της... Εξάλλου, οι Αθηναίοι θεωρούσαν τη ελιά, εκτός από σύμβολο, και σαν εθνικό δέντρο. Πίστευαν δηλαδή ότι οι ελιές του υπόλοιπου κόσμου προέρχονταν όλες από την Αθήνα.

Την ελιά, σαν σύμβολο, τη συναντάμε συχνά στην ελληνική μυθολογία. Ιερές ελιές υπήρχαν σε πολλά σημεία της Ελλάδας. Για παράδειγμα, η Λητώ γέννησε τον Απόλλωνα και την Άρτεμη κοντά στην Έφεσο, στην ιερή πηγή «Υπέλαιος», δίπλα σε μία ιερή ελιά. Ο Οβίδιος θέλει αυτό το γεγονός να έχει συμβεί στη Δήλο, όπου υπήρχε επίσης ιερή ελιά. Όμως η πιο γνωστές ιερές ελιές ήταν αυτές της Αθηνάς που βρίσκονταν στην Αθήνα και προέρχονταν από αυτή που η θεά Αθηνά είχε φυτέψει στη Ακρόπολη με το δόρυ της, κατά την

Το στεφάνι ή ένα απλό κλαδί αγριελιάς παραμένει πάντα ο "κότινος" που θα στεφανώσει τους νικητές αθλητές. Η Ιερά Άλτις της Ολυμπίας, στα κλασσικά χρόνια, ήταν κατάφυτη από αγριελιές

αντιδικία της με τον Ποσειδώνα για την κυριαρχία της Αττικής. Ο μύθος αυτός φανερώνει τη μεγάλη σημασία που απέδιδαν στην ελιά οι Αθηναίοι. Διότι κατά τη διαμάχη της θεάς με τον Ποσειδώνα για το ποιος θα κυριαρχήσει και θα δώσει το όνομά του στην πόλη τους, επέλεξαν την ελιά της Αθηνάς, αντί της πηγής που ο Ποσειδώνας έκανε να αναβλύσει με ένα κτύπημα της τρίαινάς του. Πολύ σπάνια στη μυθολογία, αλλά και στην ιστορία, προτιμάται ένα δέντρο από το πολύτιμο νερό...

Με τους κλάδους από τις αγριελιές κατασκευάζονταν στην αρχαιότητα στεφάνια για το στεφάνωμα των νικητών στα Παναθήναια και στους Ολυμπιακούς αγώνες. Όπως γνωρίζουμε, τα Παναθήναια περιλάμβαναν γυμνικούς και ιππικούς αγώνες, καθώς και ποιητικούς και μουσικούς διαγωνισμούς. Το

έπαθλο για τον νικητή των αγώνων, εκτός από το στεφάνι ελιάς από την αγριελιά της Αθηνάς, ήταν και ένας ειδικός αμφορέας γεμάτος με λάδι από τις ιερές ελιές της θεάς. Στην Ολυμπία, για τους νικητές χρησιμοποιούσαν την «καλλιστέφανον ελαίαν», η οποία βρισκόταν πίσω από τον ναό του Δία και κοντά στον βωμό των Νυμφών. Ο κότινος που προοριζόταν για τα στεφάνια αυτά κλαδευόταν με χρυσό δρεπάνι, από ένα παιδί του οποίου και οι δύο γονείς ήταν ζωντανοί. Αυτή η αγριελιά της Ολυμπίας είχε μεταφερθεί από τη χώρα των υπερβορείων (βόρεια της Μακεδονίας και Θράκης) και φυτευτεί από τον ίδιο τον Ηρακλή. Πάντως πολύ πριν την έναρξη των Ολυμπιακών Αγώνων, το 776 π.Χ., είναι εξακριβωμένο ότι στον χώρο του ιερού της αρχαίας Ολυμπίας υπήρχε η Ιερά Άλτις, ένα άλσος με αγριελιές γύρω από τον τύμβο του Πέλοπα και τον βωμό του Δία, ο οποίος είχε σχηματι-

στεί από τη στάχτη των ζώων που θυσιάζονταν εκεί.

Οι Αρχαίοι Έλληνες φαίνεται ότι αγαπούσαν τόσο πολύ τις ελιές, ώστε, κατά τον Όμηρο, ένα από τα καρποφόρα δέντρα που συμμετείχαν στο γνωστό μαρτύριο της πείνας και της δίψας του Ταντάλου ήταν και η ελιά. Η θεά της ελιάς εξήπτε την επιθυμία του Ταντάλου για φαγητό και επέτεινε το μαρτύριό του.

Γενικά, η ελιά θεωρείτο σύμβολο ευφορίας και έμβλημα κάθαρσης, γι' αυτό και σε πολλές ελληνικές πόλεις κάλυπταν τους νεκρούς με φύλλα ελιάς.

Ο Θησέας, λίγο πριν αναχωρήσει για την Κρήτη για να την απαλλάξει από το Μινώταυρο, εξευμενίζοντας έτσι τον Απόλλωνα, του πρόσφερε κλάδο «αστικής ελαίας» από την Ακρόπολη.

Οι ικέτες προσέρχονταν στους ναούς κρατώντας κλά-

“Ένα στεφάνι ελιάς παραμένει πάντα μία σπουδαία τιμή για τους νικητές αθλητικών αγώνων

Ο Φειδιππίδης έτρεξε προς την Αθήνα για να αναγγείλει τη νίκη του Μαραθώνα, κρατώντας κλαδί ελιάς.

δους ελιάς.

Η Σαλαμίνα πρώτη, και μετά η Σπάρτη, πρόσφεραν στο Θεμιστοκλή, το ναύαρχο του ελληνικού στόλου στη ναυμαχία της Σαλαμίνας, στεφάνι από ελιά.

Στη Ρώμη οι θριαμβευτές στεφανώνονταν με κλάδο δάφνης, αλλά οι ακόλουθοι που τους συνόδευαν έφεραν κλάδους ελιάς.

Η χρήση του λαδιού συναντιέται σε πολλές θρησκείες και πολιτισμούς. Το χρησιμοποιούσαν κατά τη διάρκεια ειδικών τελετουργιών καθώς και σαν ιάμα γενικής χρήσεως.

Ο Ηρόδοτος μας πληροφορεί ότι οι Αιγύπτιοι μεταχειρίζονταν το λάδι για καλλυντικές αλοιφές και για το φωτισμό, εναλλακτικά με ρητινέλαιο.

Το ελαιόλαδο ήταν επίσης σε χρήση κατά τις στέψεις Ελλήνων και Εβραίων βασιλέων τα αρχαία χρόνια, οι Έλληνες αλείφαν με αυτό νικητές αθλητικών αγώνων, αλλά και σε πολλούς αρχαίους πολιτισμούς αλείφαν τους νεκρούς.

Ο προφήτης του Ισλάμ Μωάμεθ, 1400 χρόνια πριν, συνιστούσε στους πιστούς του να αλείφουν το σώμα τους με λάδι ελιάς, ο ίδιος μάλιστα έβαζε ελαιόλαδο στο κεφάλι του.

Τόσο στα αρχαιότερα, όσο και στα νεότερα χρόνια, οι διάφοροι λύχνοι που έκαιγαν λάδι αποτελούσαν για τους Έλληνες

Το "λαδικό", παραδοσιακό δοχείο για το λάδι του φαγητού, της σαλάτας...

και για άλλους λαούς σχεδόν το αποκλειστικό φωτιστικό μέσον. Στο φως τους κεντούσαν το βράδυ οι γυναίκες, μάθαιναν γράμματα τα παιδιά. Ήταν το ίδιο φως που φωτίζε το πνεύμα

Ο ημίθεος Αρισταίος διδάξε τους προγόνους μας την κατασκευή ελαιοτριβείων

των ελληνόπουλων στα Κρυφά Σχολιά, στα δύσκολα χρόνια της σκλαβιάς του γένους.

Σύμφωνα με την παράδο-

ση, η διάδοση και η καλλιέργεια της ελιάς οφείλεται στον ήρωα Αρισταίο, που ήταν γιος του Απόλλωνα και της νύμφης Κυρήνης. Ο ημίθεος αυτός, ο Αρισταίος, ήταν βοσκός και περιηγητής. Περιηγήθηκε την Αρκαδία, τη Θεσσαλία, την Βοιωτία, την Κορσική, τη Σικελία και πολλά άλλα μέρη, διδάσκοντας παντού

την καλλιέργεια της γης, και κάτι ιδιαίτερο: την τέχνη της σύνθλιψης της ελιάς και την κατασκευή των ελαιοτριβείων. Οι αγροτικοί πληθυσμοί της Αρκαδίας τιμούσαν ιδιαίτερα τον Αρισταίο.

Από ιστορικής πλευράς, η ελιά είναι γνωστή από τους αρχαιότερους χρόνους. Πρόκειται για ένα από τα παλαιότερα γνωστά καλλιεργούμενα φυτά στον κόσμο, πολύ πριν εφευρεθεί ο γραπτός λόγος. Στη Μεσόγειο υπάρχει τουλάχιστον εδώ και 6000 χρόνια.

Για την καταγωγή της, επικρατέστερη άποψη είναι αυτή που την θέλει να προέρχεται από τις τροπικές περιοχές της κεντρικής και Νότιας Ασίας και περιοχές της Βόρειας Αφρικής. Εντούτοις, απολιθωμένα φύλλα ελιάς βρέθηκαν σε πλειοκαινικά στρώματα ηλικίας μερικών εκατομμυρίων ετών, λίγα χιλιόμετρα μακριά από τη Μπολόνια της Ιταλίας, καθώς και σε νεολι-

Μαρόκο, Τυνησία και Αλγερία, τρεις ελαιοπαραγωγές χώρες της Βόρειας Αφρικής

← Σύμφωνα με τον Θεόκριτο το ρόπαλο του Ηρακλή ήταν από ελιά, ενώ ο Όμηρος διατείνεται πως πέλεκυς του Πολύφημου ήταν από το ίδιο ξύλο →

θικές διαστρώσεις στο El Garcel της Ισπανίας.

Επίσης, παρά την άποψη των βοτανολόγων που θέλουν σαν κοιτίδα της ελιάς τις χώρες της Νότιας Ασίας, στις σασκριπτικές γραφές δεν γίνεται καθόλου λόγος για την ελιά, ενώ είναι γνωστό ότι οι λαοί της Βαβυλώνας και της Ασσυρίας χρησιμοποιούσαν λάδι από σουσάμι αντί ελιάς. Σησαμέλαιο χρησιμοποιούσαν και οι Εβραίοι, σύμφωνα με πληθώρα σχετικών αναφορών σε χωρία της Παλαιάς Διαθήκης.

Όλα αυτά μας οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η ελιά υπήρχε στον ευρύτερο χώρο της Μεσογείου, τουλάχιστον ταυτόχρονα με αυτόν της Ασίας και Αφρικής. Εξάλλου είναι γνωστό ότι τόσο η ελιά όσο και πολλά άλλα είδη φυτών μεταφέρονται από τόπο σε τόπο, με τους σπόρους τους, από τα διάφορα πτηνά. Αρκεί το κλίμα και το έδαφος που θα δεχθούν το σπόρο να είναι κατάλληλα.

Τα αρχαιολογικά ευρήματα

Ένας άλλος αρχαίος συγ-

γραφέας, ο Θεόκριτος, διατείνεται ότι και το ρόπαλο του Ηρακλή ήταν από ελιά. Παράλληλα, ο Όμηρος αναφέρεται συχνά στη «χλοερή ελαία» την οποία αποκαλεί «τηλεθώσαν» και «τανύφυλλον». Μας πληροφορεί επίσης ότι από το ιδιαίτερα σκληρό ξύλο της, που σιλβωνόταν εύκολα, οι σύγχρονοί του κατασκεύαζαν λαβές πελέκων και ροπαλών, ότι ο πέλεκυς του Κύκλωπα Πολύφημου είχε κατασκευαστεί από ξύλο ελιάς, και ότι ο Οδυσσέας κατασκεύασε το νυφικό του κρεβάτι από ανθεκτικό ξύλο ελιάς (προφανώς λόγω της μεγάλης καταπόνησης που έμελλε να υποστεί!).

γραφέας, ο Θεόκριτος, διατείνεται ότι και το ρόπαλο του Ηρακλή ήταν από ελιά.

Παρά την ευρύτητα διαδομένη εκδοχή που θέλει πρώτους να μεταφέρουν την ελιά στη Μεσόγειο τους Φοίνικες θαλασσοπόρους, ή και μία άλλη που θεωρεί ότι την μετέφεραν οι Έλληνες άποικοι που είχαν από νωρίς αποικίσει τον τότε γνωστό κόσμο, έγκριτοι βοτανολόγοι διατείνονται ότι η συστηματική καλλιέργεια της ελιάς άρχισε την εποχή του Ομήρου. Σε πολλά χωρία της Ιλιάδας και της Οδύσσειας γίνεται λόγος για την καλλιεργημένη, ήμερη ελιά. Όμως όταν ο Όμηρος αναφέρεται στην ελιά, εννοεί πάντα την άγρια, το δε λάδι της ελιάς παρουσιάζεται σαν προϊόν σπάνιο και πολυδάπανο, που προέρχεται από την Ανατολή και που μόνο οι πλούσιοι αγόραζαν. Οι τόσο μακρινές εποχές είναι φυσικό να δημιουργούν αντιφάσεις και να αφήνουν ερωτηματικά.

Η ήμερη ελιά καλλιεργήθηκε για πρώτη φορά από τους Σύρους, ενώ και στην Τουρκία η ελιά έχει μακραίωνη ιστορία

Οι βόρειες Βαλκανικές χώρες, όπως η Σλοβενία, η Κροατία και η Γιουγκοσλαβία, βρίσκονται στο κλιματολογικό όριο της ελαιικής καλλιέργειας

Η καλλιεργημένη ελιά προήλθε από την άγρια ή στείρα ελιά, η οποία, όπως γνωρίζουμε, έχει μικρούς καρπούς και παράγει λίγο λάδι με πικρή γεύση. Οι αρχαίοι Έλληνες γνώριζαν αρκετά είδη αγριελιάς, όπως την «αγριλαία», τον «κόπινο» και την «φυλία».

Η μετατροπή της άγριας ελιάς σε ήμερη φαίνεται ότι έγινε από τους λαούς της Συρίας. Από τη Συρία η ήμερη ελιά πέρασε στην Αίγυπτο την περίοδο της 19ης Δυναστείας (1100-1200 π.Χ.). Οι πρώτες αποδείξεις γι' αυτό το γεγονός είναι οι απεικονίσεις δέντρων και καρπών ελιάς πάνω σε μνημεία αυτής της περιόδου, σαν σύμβολα της νίκης των φαραώ. Τοιχογραφίες κατοπινών Δυναστειών παρουσιάζουν πομπές από μούμιες που ακολουθούνται από στεφάνια ελιάς. Ελιές βρέθηκαν επίσης σε τάφους που χρονολογούνται ήδη από το 2000 π.Χ.

Πάντως υπάρχουν ενδείξεις

ότι στην Κρήτη η ελιά καλλιεργείται από το 3000 - 2500 π.Χ., και πιθανόν να αποτελούσε βασικό εξαγωγίμο αγαθό και πηγή πλούτου για το Μινωικό βασίλειο. Γι' αυτό και υπάρχει η άποψη ότι η καλλιεργημένη ελιά

Με την εμφάνιση του ουράνιου τόξου, το περιστέρι βγήκε από την Κιβωτό με κλαδί ελιάς στο ράμφο

προέρχεται όχι μόνο από τη Συρία, αλλά και από την Κρήτη.

Φυτείες καλλιεργημένης ελιάς αναφέρονται από τον

Στράβωνα στην Αρμενία, στη Μελιτινή και στα περίχωρα της Σινώπης της Μικράς Ασίας. Για την παρουσία της ελιάς στην Αρμενία γίνεται αναφορά και στην Παλαιά Διαθήκη. Ας θυμηθούμε ότι το περιστέρι της Κιβωτού του Νώε γύρισε στη στεριά κρατώντας στο ράμφο του κλαδί ελιάς. Το είχε κόψει από τις ελιές του όρους Αραράτ που βρίσκεται στην Αρμενία.

Υπάρχουν ακόμη το Όρος των Ελαιών της Ιερουσαλήμ που αναφέρεται στην Καινή Διαθήκη. Καλλιεργημένες ελιές υπήρχαν εκεί για πολύ περισσότερο από 2000 χρόνια, αφού σχετίζονται με γεγονότα του βίου του Ιησού Χριστού. Σήμερα, από το βιβλικό λιοστάσι του Όρους των Ελαιών έχουν απομείνει μόνο δύο ή τρία ελαιόδεντρα, κοντά στην πόλη Γεσθημανή.

Στα νησιά του Αιγαίου η καλλιεργημένη ελιά μεταφέρθηκε από τη Συρία, μέσω της Μικράς Ασίας. Υπάρχουν μαρτυρίες για

Σύμφωνα με το Στράβωνα "Η Κύπρος παράγει εξαιρετικής ποιότητας ελαιόλαδο"

Αλλά και οι Γάλλοι καμαρώνουν για το λάδι τους και το διαφημίζουν

Γαλλικό μηχανόσημο: “Η υγεία μέσω της ελιάς, φυσικά”

την ύπαρξη επεξεργασίας της ελιάς στη Θήρα από τη Μινωική εποχή. Μεταξύ των προϊστορικών μνημείων που ήρθαν σε φως εκεί από τον αρχαιολόγο Φουαμέ, βρέθηκαν ίχνη από ελαιοπιεστήριο που ήταν κατασκευασμένο από μεγάλη πέτρα λάβας.

Στα μετα-ομηρικά χρόνια η ελιά υπάρχει παντού στα Ιόνια Νησιά, και, όπως εξάγεται από τη λαϊκή και θρησκευτική παράδοση, η ελιά υπάρχει εκεί από πολύ παλιά.

Πλήθος αρχαίων συγγραφέων μιλούν για την ελιά στον ελληνικό χώρο. Ο φιλόσοφος Αριστοτέλης στα «Πολιτικά» του αναφέρει ότι κάποτε ο Θαλής ο Μιλήσιος, ένας από τους 7 σοφούς του αρχαίου κόσμου, μετά από αστρονομικές παρατηρήσεις προέβλεψε ότι η σοδειά της χρονιάς θα ήταν πολύ καλή, οπότε φρόντισε να εγκαταστήσει μεγάλο αριθμό ελαιοτριβείων στη Μήλο και στη Χίο.

Λίγο αργότερα, ο Θεόφραστος, σε σχετική αναφορά του, διατείνεται ότι η καλλιεργημένη ελιά δεν απαντά σε απόσταση μεγαλύτερη των 300 σταδίων

από την ακτή.

Ο Αισχύλος δίνει στη Σάμο το επίθετο «ελαιόφυτος».

Στη Ρόδο, κοντά στο ναό της Αθηνάς, ιστορικές πηγές αναφέρουν ότι υπήρχε θαυμάσιο

Ο Σλήμαν ανακάλυψε πυρήνες ελιάς στην Τίρυνθα και στις Μυκήνες

δάσος ελαιών, ενώ ο Στράβων γράφει ότι «στην Κύπρο βγαίνει εξαιρετικής ποιότητας ελαιόλαδο».

Στην Ηπειρωτική Ελλάδα η ελιά μεταφέρθηκε αργότερα. Ο πολυγραφότατος Ησίοδος πουθενά δεν αναφέρει περί ελιάς, ενώ ο Ηρόδοτος θεωρεί την Αττική σαν τον ιδεωδέστερο τόπο

Το Πονηκονήσι της Κέρκυρας μέσα απο το κάδρο μιας πανέμορφης ελιάς

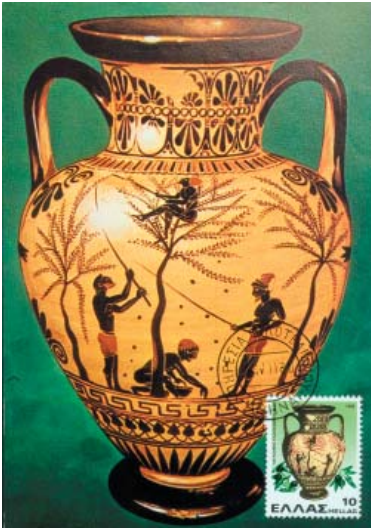
για την καλλιέργεια της ελιάς. Το ίδιο πίστευε και ο Σοφοκλής. Ότι δηλαδή το έδαφος της Αττικής ήταν καλύτερο για την ελιά από εκείνα της Ασίας και της Πελοποννήσου. Πάντως, υπάρχουν στοιχεία που αναφέρουν ότι τα αρχαία χρόνια οι πελοποννησιακές ελιές της Σικυώνος (κοντά στο σημερινό Κιάτο) και αυτές της Τιθορέας, στους πρόποδες του Παρνασσού, ήταν ονομαστές για την ποιότητά τους.

Η μεγάλη σημασία της ελιάς στην ελληνική αρχαιότητα φαίνεται και από το γεγονός ότι ο νομοθέτης Σόλων συνέταξε διάφορους νόμους για την προστασία της καλλιέργειας της και απαγόρευε στους καλλιεργητές της, έναντι μεγάλου χρηματικού προστίμου, το ξερίζωμα περισσότερων από δύο ελιές το χρόνο.

Αλλά η σημασία της ελιάς φαίνεται και από ένα ακόμα σπουδαίο ιστορικό γεγονός: Ο

Ανάλογα με την ποικιλία και τον τρόπο κλαδέματος σε κάθε τόπο, τα ελαιόδεντρα παίρνουν διαφορετικά σχήματα

Απόδειξη της ελαιοκαλλιέργειας στην Ελλάδα κατά την ελληνική κλασική αρχαιότητα

βασιλιάς των Περσών Ξέρξης, κατά την εκστρατεία του εναντίον των Αθηνών, διέταξε την καταστροφή όλων των ελαιόδεντρων γύρω από την πόλη, θεωρώντας ότι με αυτό τον τρόπο την έβλαπτε καίρια.

Πολλοί αρχαίοι συγγραφείς αναφέρουν ότι ούτε το Λάτιο, ούτε η Ισπανία, ούτε η Τυνησία γνώριζαν ακόμα την ελιά μέχρι τα τέλη του 5ου π.Χ. αιώνα. Στη Ρώμη μεταφέρθηκε κατά πάσα πιθανότητα από τους Έλληνες αποίκους της Ιταλίας. Έτσι εξηγείται και το λατινικό όνομα της ελιάς και του λαδιού (olea, oleum), που στις νεότερες λατινογενείς γλώσσες έγινα huile στα Γαλλικά, olio στα Ιταλικά, oil στα Αγγλικά, öl στα Γερμανικά,

και που αποτελούν καθαρή παραφθορά της ελληνικής λέξης «έλαιον».

Σε ότι αφορά την καλλιέργεια της ελιάς στα αρχαία χρόνια, πολλοί αρχαίοι αγρονόμοι συγγραφείς αναφέρουν λεπτομέρειες που αποδεικνύουν ότι πολύ λίγο διέφερε από όσα εφαρμόζονται σήμερα. Υπήρχαν από τότε διάφορες ποικιλίες που έβγαζαν εκλεκτό λάδι, όπως η «ελαία η βασιλική». Πολλαπλασίαζαν την ελιά με καταβολάδες και μοσχεύματα. Στα λιοστάσια, φύτευαν τα δέντρα σε παράλληλες σειρές, σε αραιές αποστάσεις ώστε να αερίζονται και να λιάζονται επαρκώς. Κάθε χρόνο έσκαβαν το χώμα για να αερίζεται και να απαλλάσσεται από τα αγριόχορτα και το λίπαιναν τακτικά. Μπόλιαζαν τις αγριελιές και τις έκαναν καρποφόρες και εκμεταλλεύσιμες.

Μάζευαν τις ελιές με ραβδισμό ή με τα χέρια, κυρίως τις πιο ώριμες (όπως φαίνεται θαυμάσια στο εικονιζόμενο γραμματόσημο). Ποτέ όμως δεν τις άφηναν να πέσουν μόνες τους κάτω, για να μην υποβιβάζεται η ποιότητα του λαδιού.

Η ελιά προτιμά τα εύκρατα κλίματα, όπου επικρατούν μέτριες τιμές υγρασίας και μέση ετήσια θερμοκρασία 16°C, γι' αυτό είναι ευρύτατα διαδεδομένη στη μεσογειακή ζώνη (Ελλάδα, Ιταλία, Ισπανία, Τουρκία,

Οι χώρες της Μέσης Ανατολής, όπως η Παλαιστίνη, το Ισραήλ και η Ιορδανία, έχουν κι αυτές τη δική τους ελαιοπαραγωγή

Η ελιά μαζί με το σταχυ και τον τροχό, σύμβολα της γεωργίας και βιομηχανίας, αντίστοιχα, που μαζί συνθέτουν την πρόοδο

Αλγερία κλπ.).

Στις ευρωπαϊκές χώρες αυτή που ευδοκίμησε θαυμάσια είναι η «Ελαία η Ευρωπαϊκή».

Στις νέες χώρες, όπως η Βόρεια, Κεντρική και Νότια Αμερική, καθώς και στην Ιαπωνία, Αυστραλία και Νέα Ζηλανδία, η ελιά έφθασε μόλις πριν 2 με 3 εκατοντάδες χρόνια. Στις ΗΠΑ για παράδειγμα, η πρώτη καλλιέργεια της ελιάς πραγματοποιήθηκε στην Καλιφόρνια. Καθώς οι Φραγκισκανοί μοναχοί ίδρυσαν εκεί ιεραποστολές, φύτευαν ταυτόχρονα και ελαιόδεντρα. Στο βιβλίο της Judith Taylor «Η ελιά στην Καλιφόρνια» ένας επισκέπτης της ιεραποστολής του San Fernando, το 1842, βρήκε τα κτίρια ερειπωμένα, ο δεντροκηπος όμως ήταν γεμάτος ελιές. Αυτή είναι η πρώτη γραπτή αναφορά στην ελιά των ΗΠΑ, όπου η παρουσία αυτού του δέντρου έχει ιστορία μικρότερη των 170-

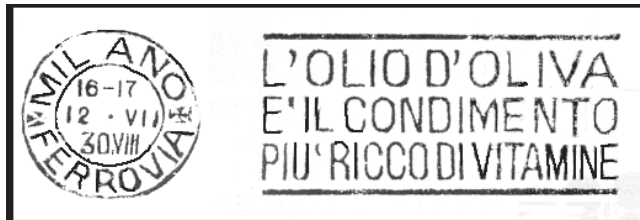

Το όμορφο άνθος της ελιάς είναι πολύ λίγο ορατό λόγω μεγέθους

180 ετών.

Οι αρχαίοι Ρωμαίοι έτρωγαν τις ελιές νωπές ή συσκευασμένες μέσα σε άλμη (cibaria). Στη Ρώμη αυτές οι ελιές προσφέρονταν σαν ορεκτικά στην αρχή των γευμάτων και λέγονταν *gustatio*, δηλαδή «γεύση». Η διαδικασία παρασκευής των επιτραπέζιων ελαιών (*olivarum conditura*) απαιτούσε ιδιαίτερη προσοχή. Γινόταν δε ή μέσα σε άλμη ή σε ξύδι, ή σε λάδι, με την προσθήκη αρωματικών σπόρων, φύλλων ή βοτάνων, όπως ακριβώς και σήμερα.

Στη χριστιανική θρησκεία το λάδι έχει ιδιαίτερη θέση. Από το πιο ταπεινό καντήλι μπρος στα εικονίσματα του σπιτιού, στο εικονοστάσι της άκρης του δρόμου ή στο μικρό ξωκλήσι, το λάδι καίει φωτίζοντας εικόνες, αγίους, πνεύματα και ψυχές. Σε περιόδους ή σε τόπους μεγάλης

Ιταλικές σφραγίδες προπαγάνδας: “Το ελαιόλαδο είναι το πιο πλούσιο άτρυμα σε βιταμίνες”, “Το Ιταλικό ελαιόλαδο είναι το καλύτερο του κόσμου”

φτώχειας, τα καντήλια μπρος στις εικόνες των αγίων εξυπηρετούνταν κάποτε και με λάδι άλλης προέλευσης. Ποτέ όμως οι εικόνες του Χριστού και της Παναγίας. Γι' αυτές έπρεπε πάντα να περισσέψει το απαραίτητο λάδι της ελιάς. Όπως και στα Παναθήναια, στη 12ήμερη γιορτή της Πολιάδας Αθηνάς, προσφερόταν λάδι και κλάδοι ελαίας, έτσι και με την Παναγιά. Το λάδι της πρέπει πάντα να καίει. Εξάλλου, ας μη λησμονούμε ότι η Παναγία αντιπροσωπεύει για τους Έλληνες ότι περίπου αντιπροσώπευε η θεά Αθηνά για τους Αθηναίους των κλασικών χρόνων: προστατίς, γενναιόδωρη, παρούσα στην ανάγκη, έτοιμη να ακούσει και να βοηθήσει στην κάθε επί-

κληση...

Αλλά και το Χρίσμα, κατά το μυστήριο της βάπτισης, γίνεται κυρίως με ελαιόλαδο, τόσο στους ορθόδοξους όσο και στους καθολικούς, εκτός από τους χριστιανικούς πληθυσμούς όπου αυτό σπανίζει ή λείπει τελείως.

Για τις εξαιρετικές επιδόσεις του λαδιού στην υγεία του ανθρώπου και για την διατροφική αξία του όλοι γνωρίζουμε. Αναφέρεται ότι η κατανάλωση 20 γραμμαρίων λαδιού την ημέρα μπορεί να κατεβάσει τον δείκτη των τριγλυκεριδίων μέχρι και 50%, καθώς και να οδηγήσει το σώμα σε μικρότερο ποσοστό λίπους.

Εδώ και περίπου 50 χρόνια,

Εκτός από τις ΗΠΑ, και άλλες χώρες της Αμερικής εισήγαγαν την καλλιέργεια της ελιάς, όπως η Αργεντινή και το Μεξικό. Αντίθετα, στην αφρικανική Λιβερία συναντά κανείς ελιές μόνο σε ..γραμματόσημα!

Η ελιά πολλαπλασιάζεται με ποικίλους τρόπους. Σε όλες τις περιπτώσεις, πάντως, χρειάζεται εμβολιασμός με "μάτι" της επιθυμητής ποικιλίας

Τα εδάφη της ελιάς χρειάζονται τακτικό όργωμα, για την απαλλαγή του από τα ζιζάνια και τον αερισμού των ριζών, καθώς και τακτική λίπανση

Δάκος, ο μεγάλος εχθρός της ελιάς

ευρωπαϊοί επιστήμονες παρατηρώντας την μεγάλη μακροβιότητα των Κρητικών, μελέτησαν το φαινόμενο επισταμένως και συμπέραναν ότι ένας από τους βασικούς παράγοντες είναι η μεγάλη και αποκλειστική χρήση ελαιολάδου. Η μεγάλη δημοσιότητα αυτής της διαπίστωσης έπαιξε σπουδαίο ρόλο στη διάδοσή του ελαιολάδου στην Ευρώπη τα τελευταία χρόνια. Πολλά ευρωπαϊκά σπίτια που χρησιμοποιούσαν αποκλειστικά τα διάφορα σπορέλαια, ενστερνίστηκαν τη χρήση του ελαιολάδου, παρά τη μεγάλη διαφορά κόστους στις χώρες τους.

Δεν είχα πρόθεση να αναφερθώ στον μεγάλο εχθρό της ελιάς, το δάκο, ο οποίος είναι τόσο γνωστός και ...μισητός στους ελαιοπαραγωγούς. Υπάρχει όμως το εικονιζόμενο γραμματόσημο της Σλοβενίας, και θεώρησα πως σε τόση μεγέθυνση και με τόση λεπτομέρεια λίγοι από μας τον έχουν ιδεί. Το ίδιο

συμβαίνει και με τον ανθό της ελιάς. Όπως βλέπετε, αν και μικροσκοπικός, είναι πανέμορφος (Σελ. 13).

Στη Ελλάδα έχουμε περισσότερα από 20 ονόματα χωριών και οικισμών που σχετίζονται με το σπουδαίο δώρο της Αθηνάς. Για παράδειγμα, υπάρχουν 3 με το όνομα Ελαιόφυτο, 10 με Ελαιοχώρι και 6 Ελαιώνας. Ακριβώς το ίδιο συνέβαινε και στην αρχαιότητα, όπου μόνο με το όνομα Ελαιούντα υπήρχαν πάνω από 13 πόλεις, δήμοι, τοπωνύμια νησιών κλπ.

Ο λαός μας διαθέτει πλήθος γνωμικά ή εκφράσεις που χαρακτηρίζονται από τη σημασία της ελιάς ή τις ιδιότητες του λαδιού. Ας θυμηθούμε μερικά:

- θάλασσα λάδι (χαρακτηριστικό της ηρεμίας)
- ρίχνω λάδι στη φωτιά (σαν διεγερτικό παθών ή διαφορών)
- κάνω λαδιές (κάνω μπαγαπονιές, ζαβολιές)

Μετά τη συγκομιδή, οι καρποί μεταφέρονται στα ελαιοτριβεία, όπου αρχίζει η διαδικασία της σύνθλιψης, για την εξαγωγή του λαδιού. Παλαιότερα γίνονταν με μεγάλες μολόπαιρες, ενώ σήμερα με μηχανικά μέσα.

- λαδώνω ή λαδώνομαι (χρηματίζω ή χρηματίζομαι)
- βγήκα λάδι (δικαιώνομαι, έστω και αν ήμουν ένοχος)
- ψωμί κι' ελιά (δείγμα διατροφικής λιτότητας, ολιγάρκειας)
- λαδώνω το άντερό μου (ικανοποιούμαι διατροφικά)
- σώθηκε το λάδι μου (λιγοστεύουν οι μέρες της ζωής μου).

Όμως, η πιο χαρακτηριστική φράση που καταδεικνύει τη γνώμη του λαού μας για το πολύτιμο αυτό αγαθό είναι αυτή που προσδίδει στο λάδι ακόμα και σεξουαλικές ιδιότητες. Τίποτα πιο χαρακτηριστικό από το «φάε λάδι κι' έλα βράδυ»!

Πηγή:
Διάφορες εγκυκλοπαίδεις
και ιστοσελίδες διαδικτύου

Ντο, Ρε, Μι, Φα, Σολ, Λα, Σι, Ντο!

Ασφαλώς ελάχιστοι γνωρίζουν την προέλευση της ονομασίας των μουσικών φθόγγων που χρησιμοποιεί η δυτική μουσική, της γνωστής μας κλίμακας “ντο, ρε, μι, φα, σολ, λα, σι, ντο” που οι περισσότεροι μάθαμε “παπαγαλιστί” στο σχολείο, τα χρόνια που το μάθημα της μουσικής ήταν συνώνυμο της καζούρας, των αστεισμών και της κάθε άλλο παρά προσέγγισης μιας στοιχειώδους μουσικής παιδείας...

Στην Ελλάδα έχουμε την ιδιαιτερότητα να χρησιμοποιούμε δύο ειδών μουσικές σημειογραφίες: τη βυζαντινή για τη θρησκευτική μας μουσική και την δυτική για όλες τις άλλες μορφές.

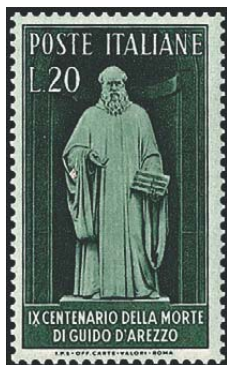
Η δυτική μουσική κλίμακα επινοήθηκε από το Ιταλό μοναχό

ση των διαφόρων μουσικών ήχων. Χρησιμοποιώντας σαν βάση τα ημισίχια στίχων του ύμνου των Εσπερινών Ακολουθιών του Αγίου Ιωάννη του Βαπτιστή, δημιούργησε την γνωστή μας κλίμακα ως εξής:

Ut queant laxis, Resonar fibris, Mira gestorum, Famulti tuorum, Solve polluti, Labii reatum, Sancte Iohannes (τα δύο αρχικά = **SI**).

Ο παραπάνω ύμνος, σε μετάφραση, έχει ως εξής: *Για να μπορέσουν οι υπηρέτες σου να τραγουδήσουν με φωνές ελεύθερες το θαυμαστό χαρακτήρα των πράξεών σου, αφάιρσε, Αγιε Ιωάννη, την αμαρτία από τα βρώμικα χείλη τους.*

Όπως είναι φανερό, η πρώτη νότα ονομαζόταν “**Out**” αντί του γνωστού μας “**Nto**”. Η αντι-

Ο Γκουίντο Ντ' Αρέτσο και δείγμα παλιάς μουσικής σημειογραφίας

Γκουίντο ντ' Αρέτσο (990-1050), στον οποίο η παγκόσμια μουσική οφείλει πολλές χάριτες.

Στον Ντ' Αρέτσο οφείλεται η σε μεγάλο βαθμό τελειοποίηση του πενταγράμμου, δηλαδή του συστήματος μουσικής γραφής για τον καθορισμό του ύψους της τονικότητας και της διάρκειας των φθόγγων. Όμως το πιο σπουδαίο του επίτευγμά ήταν η επινοήση των ονομασιών των μουσικών φθόγγων, κάτι που πέτυχε στην προσπάθειά του να διευκολύνει τους μαθητές του στη συγκράτη-

κατάσταση αυτού του όχι ιδιαίτερα εύηχου “Ut” με το “Do” έγινε το 1673 από τον Ιταλό μουσικό Bononcini και καθιερώθηκε σύντομα.

Οι αγγλόφωνοι και οι Γερμανόφωνοι είναι οι μόνοι λαοί που δεν ενστερνίστηκαν την ονοματολογία του ντ' Αρέτσο. Αυτοί αντιπροσωπεύουν τις νότες της μουσικής κλίμακας με τα γράμματα A, B, C, D, E, F, G (λα, σι, ντο, ρε, μι, φα, σολ), ενώ το Σι φυσικό για τους Γερμανούς είναι το “H” (το “B” είναι Σι ύφεση).

Πεντάγραμμα με Φα διάση, κλειδί του σολ και παρτιτούρα σύγχρονης μουσικής σημειογραφίας από ένα Concerto grosso του Χέντελ, στη διαμόρφωση της οποίας η συμβολή του Γκουίντο ντ' Αρέτσο υπήρξε μεγάλη

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ στις Ελληνικές Φιλοτελικές Εκθέσεις

Από το Νομικό Καρδούλη

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

ΕΚΘΕΣΗ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΩΝ ΝΕΟΤΗΤΟΣ Άγιος Στέφανος Αττικής, 2-6 Φεβρουαρίου 1985

Με πρωτοβουλία της Φιλοτελικής Εταιρείας Πειραιά, τη συμπαραστάση του ΕΛΤΑ, τη συνεργασία της Ένωσης Γυναικών Ελλάδος (Παράρτημα Αγίου Στεφάνου) και του Συλλόγου Γυναικών Αγίου Στεφάνου, πραγματοποιήθηκε από 2 μέχρι 6 Φεβρουαρίου 1985 έκθεση γραμματοσήμου, σε αίθουσα ιδιοκτησίας του κ. Μιχάλη Δημητριάδη.

Η έκθεση αυτή περιείχε συλλογές αποκλειστικά μαθητών Δημοτικού, Γυμνασίου και Λυκείου, είχε ενταχθεί στις φιλοτελικές εκδηλώσεις εορτασμού των 25 χρόνων από την ίδρυση της Φιλοτελικής Εταιρείας Πειραιά και είχε αφιερωθεί στο Διεθνές Έτος Νεότητας που εορτάστηκε το 1985, σε παγκόσμια κλίμακα.

Στην έκθεση έλαβαν μέρος 11 μαθητές-εκθέτες με ισάριθμες θεματικές συλλογές. Εκτέθηκαν επίσης τρεις συλλογές προχωρημένων συλλεκτών για εκπαιδευτικούς λόγους.

Για την ανάρτηση των συλλογών χρησιμοποιήθηκαν 45 πλαίσια που διέθεσε ο ΕΛΤΑ. Εκθέτες ήταν οι εξής: Χαράλαμπος Ηλιάδης «Πλοία», Δημήτριος Συμεωνίδης «EUROPA», Δανάη Καράτσαλη «Μουσικά όργανα», Αίγλη Καράτσαλη «Πουλιά», Ηλίας Παπαηλιού «Λαϊκές φορεσιές», Παναγιώτης Ζηλάκος «Ο.Η.Ε.», Αλεξάνδρα Μπεργιοπούλου «Σκάκι», Ελευθέριος Τσαχτίρης «Έτος παιδιού», Χριστόφορος Τσαχτίρης «Πίνακες ζωγραφικής», Νικόλαος Ζαχαριάδης «Αιγαίο Πέλαγος και Κρήτη», Κατερίνα Σμπόρου «Έλληνες, Φιλέλληνες, Φιλόσοφοι».

Με την ευκαιρία της έκθεσης κυκλοφόρησαν 500 εικονογραφημένοι φάκελοι που φιλοτέχνησε ο ζωγράφος Παναγιώτης Γράββαλος, οι οποίοι είχαν σφραγιστεί με ειδική αναμνηστική σφραγίδα

που τόνιζε ιδιαίτερα τα 25 χρόνια της ΦΕΠ.

Τα εγκαίνια της έκθεσης έγιναν στις 11.00' π.μ. της 2/2/85, παρουσία του Αντιπροέδρου της Κοινότητας Αγίου Στεφάνου κ. Ηλιάδη, του Προέδρου της Ε.Φ.Ο κ. Αγγέλου Παπαϊωάννου, των Προέδρων της Φ.Ε.Π. και της φιλοτελικής Εταιρείας Λέσβου κ.κ. Γιώργου Μπαλλή και Ιωάννη Γουγούλα αντίστοιχα, των εκπροσώπων του ΕΛΤΑ κ.κ. Μ. Κωνσταντίνη, Ι. Σταμούλου και Θ. Γαλάνη, εκπροσώπων των Γυναικείων Σωματείων Αγίου Στεφάνου Αττικής, των Φιλοτελικών Συλλόγων της Αθήνας και πολλών μαθητών από τα Σχολεία Αγ. Στεφάνου, Άνοιξης, Αφιδνών, Καπανδριτίου, Δροσιάς, Σταμάτας, Μπάλλας και Αχαρνών.

Η έκθεση δεν είχε συναγωνιστικό χαρακτήρα.

Σε όλους τους μαθητές-εκθέτες, το απόγευμα της Τετάρτης 6/2/85, προσφέρθηκαν δώρα που είχαν διατεθεί για το σκοπό αυτό από τον ΕΛΤΑ και άλλους φιλοτελικούς παράγοντες, μαζί με τιμητικό δίπλωμα.

Στα πλαίσια αυτής της εκδήλωσης προκηρύχθηκε από τη ΦΕΠ διαγωνισμός εκθέσεως ιδεών με θέμα «Οι εντυπώσεις μου από την Έκθεση», με τρία ειδικά βραβεία:

1ο βραβείο: άλμπουμ γραμματοσήμων πολυτελείας, ένας κατάλογος γραμματοσήμων, ένας φακός και μια συνδρομή του Περιοδικού «ΦΙΛΟΤΕΛΙΚΗ ΗΧΩ»,

2ο βραβείο: άλμπουμ γραμματοσήμων, ένας κατάλογος και 300 διάφορα γραμματόσημα και

3ο βραβείο: άλμπουμ γραμματοσήμων.
Το 1ο βραβείο απονεμήθηκε στο μαθητή Δημοτικού Σχολείου της Κοινότητας Άνοιξης Νίκο Γκόγκα, ο οποίος ανέπτυξε το θέμα του ως εξής:

*ΟΙ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΜΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ
Ήταν ένα όμορφο πρωινό του Φλεβάρη που*

ο ήλιος αν και λαμπερός δεν ήταν καθόλου ζεστός. Οι δάσκαλοι μας ανακοίνωσαν μια ευχάριστη είδηση. Θα πηγαίναμε μια επίσκεψη! Όλοι ευχαριστήθηκαν. Μα, μόλις ακούσαμε ότι θα πηγαίναμε σε μια έκθεση γραμματοσήμων κάτι έκανε την όψη μας να πάρει μια στεναχωρημένη εικόνα. Ξέραμε όλοι ότι τα γραμματόσημα δεν ήταν παρά μικρούτσικα και συνηθισμένα χαρτάκια. Βοηθούσαν μόνο στην επικοινωνία με γράμματα. Δεν θα μπορούσαν να τραβήξουν την προσοχή μας. Φυσικό ήταν να διαφωνήσουμε. Τελικά όμως ξεκινήσαμε.

Κείνη τη μέρα ήταν γραφτό να ξεδιπλωθεί μπροστά στα μάτια μας μια μεγάλη αλήθεια. Επιτέλους φθάσαμε. Η περιέργεια μας ήταν αφάνταστη. Με μεγάλη μας έκπληξη απικρίζαμε το μεγαλείο των μικρών αυτών χαρτιών που πριν λίγο τα θεωρούσαμε άχρηστα. Μέσα στη μικρή τους εικόνα απλωνόταν μια παράξενη ομορφιά. Η ομορφιά που έκρυβε μέσα της την αγάπη για τη μάθηση.

Τώρα πια πλημμυρισμένοι με πάθος αρχίσαμε να ερευνούμε με τη ματιά μας τις μικρές εικόνες. Μέσα τους θαρρείς πως έβλεπες την εικόνα του χθεσινού και του σημερινού ανθρώπου. Την πρόοδο των τεχνών και των επιστημών. Έβλεπες πίνακες μεγάλων ζωγράφων που σε παρακινούσαν να επισκεφθείς τον κόσμο τους. Μουσικά όργανα που σου διηγούνταν την ιστορία του τόπου τους, τους ανθρώπους που τα έφτιαξαν. Σε συνέπαιρναν οι εικόνες γιγάντιων ιστιοφόρων σαν κι αυτά που αρμένιζαν άλλοτε και στις θάλασσες της πατρίδας μας. Επίσης στις μικρές σ' αυτές απεικονίσεις μπορούσες να δεις σοφούς όπως ο Δημόκριτος, που σε έσπρωχναν στο αχανές μεγαλείο της αρχαιότητας. Υπήρχαν εικόνες απ' όλο τον κόσμο που σε ταξίδευαν σε ξένες χώρες μακρινές, για να σου δείξουν τη ζωή και τον πολιτισμό τους. Μέσα εκεί έβλεπες και την εξιστόρηση του δικού μας ελληνικού έθνους. Οι παραστάσεις του 1821 μαγνήτιζαν το νου σου, να ζήσει τις κρίσιμες αυτές στιγμές της πατρίδας μας. Αλλά την ομορφιά των νησιών μας δε την παράβγαινε τίποτε. Μέσα σ' όλες τις εικόνες βρήκε θέση και η θρησκεία μας απεικονίζοντας τη Θεία Γέννηση.

Μα το ζωντανό αυτό όνειρο μας διακόπηκε. Με λύπη καταλάβαμε ότι έπρεπε να αποχωριστούμε αυτόν το μικρό παράδεισο. Έτσι, φύγαμε. Αλλά είχαμε καταλάβει κάτι πολύ σημαντικό: τη μεγάλη αξία των μικρών κι ασήμαντων ως τότε χαρτιών. Καταλάβαμε ότι μέσα σ' αυτό το κομμάτι χαρτί κρυβόταν το πάθος για τη μάθηση.

Γι' αυτό το στόμα όλων των παιδιών αναφωνεί ένα μεγάλο «μπράβο» σ' όλους όσους κάνουν την προσπάθεια να διαδώσουν την αγάπη για τα γραμματοσημα, δηλαδή την αγάπη για την γνώση.

ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΩΝ 1^{ου} ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ ΒΟΛΟΥ Νέα Ιωνία Βόλου, 1-10 Μαρτίου 1985

Οι μαθητές της Γ' τάξης του παραπάνω Γυμνασίου, με την ευκαιρία της λήξης της διδασκαλίας στο μάθημα της Ιστορίας της διδακτικής ενότητας για την Επανάσταση του 1821, πραγματοποίησαν ομαδική έκθεση γραμματοσήμων σχετικών με αυτό το θέμα, με την εποπτεία του φιλόλογου καθηγητή τους και φιλοτελιστή Χαρ. Χαρίτου.

Η έκθεση στεγάστηκε στην αίθουσα της βιβλιοθήκης του Γυμνασίου, είχε διάρκεια 10 ημερών και την επισκέφθηκαν οι 480 μαθητές του ίδιου Σχολείου, καθώς και πολλοί κάτοικοι του Δήμου Ν. Ιωνίας.

Ο Πρόεδρος της Φ.Ε. Βόλου κ. Φ. Σμπόρος προσκλήθηκε και μίλησε για το φιλοτελισμό επί μια διδακτική ώρα στους μαθητές της οργανωτικής τάξης, τους παρουσίασε υποδείγματα συλλογών και, τέλος, τους παρότρυνε για συνέχιση των προσπαθειών τους.

Αναμνηστικά αντικείμενα, δεν κυκλοφόρησαν.

Η εφημερίδα «Η ΘΕΣΣΑΛΙΑ» του Βόλου, στις 17/3/1985, αφιέρωσε εκτενές σχόλιο για την έκθεση, εκφράζοντας τα συγχαρητήριά της προς τους μαθητές του 1^{ου} Γυμνασίου Νέας Ιωνίας Βόλου.

ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΩΝ 2^{ου} ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΥΜΗΤΤΟΥ Υμηττός Αττικής, 3-5 Μαΐου 1985

Οι μαθητές της Β' τάξης του 2^{ου} Γυμνασίου Υμηττού, με την συμπαράσταση της Γυμνασιάρχου κ. Αικ. Αλιμπράντη και του ΕΛΤΑ, οργάνωσαν έκθεση γραμματοσήμου από 3 μέχρι 5 Μαΐου 1985, την οποία εγκατέστησαν σε αίθουσα του Γυμνασίου τους. Την πρωτοβουλία γι' αυτή την εκδήλωση είχε η φιλόλογος καθηγήτρια τους κ. Πολυξένη Γιαννουλοπούλου.

Έλαβαν μέρος 35 εκθέτες μαθητές της 2^{ης} τάξης του παραπάνω Γυμνασίου με ατομικά και ομαδικά εκθέματα.

Τα ατομικά εκθέματα ήταν θεματικές συλλογές λουλουδιών, φυτών, ζώων κ.α. Τα ομαδικά ήταν συλλογές ελληνικών γραμματοσήμων με θέματα Ελληνική Επανάσταση, Αθλητισμός και Αρχιτεκτονική.

Τα εγκαίνια έγιναν το απόγευμα της 3/5/85, παρουσία εκπροσώπων του ΕΛΤΑ, του Εκπαιδευτικού προσωπικού του 2^{ου} Γυμνασίου Υμηττού, των μαθητών και των γονέων τους. Ακολούθησε

ομιλία με θέμα «Ιστορία του Γραμματοσήμου» από τον υπάλληλο του ΕΛΤΑ Θόδωρο Γαλάνη και προβολή της ταινίας «το Αιγαίο» παραγωγής της Υποδιεύθυνσης Δημοσίων και Διεθνών Σχέσεων ΕΛΤΑ. Η τελετή των εγκαινίων έκλεισε με την παράθεση δεξίωσης στους προσκαλεσμένους.

Οι εκθέτες μαθητές συναγωνίστηκαν για την κατάκτηση τριών βραβείων, τα οποία, μετά από ψηφοφορία, απονεμήθηκαν στις μαθήτριες Νίκη Κρεκούκια (1^ο βραβείο), Θεοδώρα Κρεονίδου (2^ο βραβείο) και Ειρήνη Κατσογιάννη (3^ο βραβείο).

Βραβεύτηκε επίσης μια ομαδική συλλογή, ενώ στους εννιά μαθητές της ομάδας προσφέρθηκε από μια σειρά γραμματοσήμων που διέθεσε ο ΕΛΤΑ.

Η συλλογή που απέσπασε το 1^ο βραβείο είχε αθλητικό θέμα.

8^η ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΩΝ ΚΟΛΛΕΓΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ Ψυχικό, 8-12 Μαΐου 1985

Και πάλι ο Φιλοτελικός Όμιλος Κολλεγίου Αθηνών, με Οργανωτική Επιτροπή από τους μαθητές Ηλία Παπαηλιού (Πρόεδρο), Φ. Ντούλο (Γραμματέα) και Θ. Ευθύ, Γ. Βαρελτζίδα και Κ. Σταμπουλόπουλο (Μέλη), και με τη βοήθεια του γνωστού πια στους Φιλοτελικούς κύκλους Καθηγητή -Σύμβουλου κ. Αντωνιάδη, οργάνωσε την 8^η Μαθητική Έκθεση Γραμματοσήμου.

Στην οργάνωση της έκθεσης συμπαραστάθηκαν, ηθικά και υλικά, ο ΕΛΤΑ, οι Φιλοτελικοί Σύλλογοι της Αθήνας και και Πειραιά, και το Σωματείο Εμπόρων Γραμματοσήμων.

Οι αίθουσες της βιβλιοθήκης του Κολλεγίου φιλοξένησαν για μια ακόμα φορά 16 θεματικές συλλογές μαθητών-εκθετών (Δημοτικού 7, Γυμνασίου 2 και Λυκείου 7) που αναρτήθηκαν σε 47 πλαίσια που διέθεσε ο ΕΛΤΑ.

Την Ελλανόδικη Επιτροπή αποτέλεσαν οι κ.κ. Παν. Ιωαννίδης, Νεοκλής Ζαφειρακόπουλος και Νίκος Καρδασιλάρης. Εκδόθηκαν 1000 εικονογραφημένοι φάκελοι και χρησιμοποιήθηκε από το Ταχ/ κό Γραφείο Ψυχικού, στις 8/5/1985, ειδική αναμνηστική σφραγίδα.

Στα εγκαίνια, που έγιναν στις 7.30 μ.μ της 8/5/1985, παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του ΕΛΤΑ (Μ. Κωνσταντίνης, Ι. Σταμούλος και Θ. Γιαννίσης), εκπρόσωποι των Δ.Σ της ΕΦΟ, της ΕΦΕ και των ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΤΩΝ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ, γονείς και κηδεμόνες των μαθητών - εκθετών, καθώς επίσης και

όλοι οι μαθητές της Β' τάξης του 2^{ου} Γυμνασίου Υμηττού. Οι ίδιοι μαθητές είχαν διοργανώσει προημερών έκθεση γραμματοσήμου στο Γυμνάσιο τους, μετά από πρόσκληση του καθηγητή - συμβούλου κ. Αντωνιάδη να οργανώσουν αυτοί την επόμενη 9^η μαθητική έκθεση γραμματοσήμου το 1986, αντί του Φιλοτελικού Ομίλου Κολλεγίου.

Τέλος, για την αποτελεσματική προσφορά τους στο Φιλοτελισμό Νεότητας, τιμήθηκαν με αναμνηστικά διπλώματα από τον οργανωτή όμιλο, οι κ.κ. Γιώργος Καράτσαλης και Π. Κακαδιάρης.

Το απόγευμα της Κυριακής 12/5/85 έγινε η απονομή των επάθλων στους διακριθέντες εκθέτες ως ακολούθως:

Επίχρυσο: Ηλίας Παπαηλιού (Κολλέγιο Αθηνών).

Μεγάλο Αργυρό: Εφημερίδα «ΠΡΟΟΔΟΣ» (21^ο Δημ. Σχολείο Περιστερίου), Μ. Ιακωβίδης (Κολλέγιο Αθηνών), Δανάη Καράτσαλη (19^ο Γυμνάσιο Αθηνών).

Αργυρό: Ισμήνη Ζαχαριάδη (Σχολή Ζηρίδη), Μιχάλης Ιακωβίδης (Κολλέγιο Αθηνών), Χαρ. Ηλιάδης (4^ο Γυμνάσιο Ν. Σύμνης), Όμηρος Ζαχαριάδης (2^ο Λύκειο Βύρωνα).

Επάργυρο: Αίγλη Καράτσαλη (21^ο Δημ. Σχολείο Αθηνών), Όμηρος Ζαχαριάδης (2^ο Λύκειο Βύρωνα)

Χάλκινο: Χαρίκλεια Βαβουράκη (21^ο Δημοτικό Περιστερίου), Έφη Δημητρίου (21^ο Δημοτικό Περιστερίου), Άννα Κακκαδιάρη (3^ο Γυμνάσιο Πετρούπολης), Μιχάλης Ιακωβίδης (Κολλέγιο Αθηνών), Δανάη Καράτσαλη (19^ο Γυμνάσιο Αθηνών), Κατερίνα Σμπόρου (Κλασσικό Βόλου).

Δίπλωμα συμμετοχής: Μαρία Βαρθαλείτου, Ελένη Ιωαννίδου και Άννα Αγκάνη (21^ο Δημοτικό Περιστερίου), Κώστας Κερτσικώφ (Κολλέγιο Αθηνών).

1^η ΦΙΛΟΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΔΡΑΜΑΣ Δράμα, 8-12 Μαΐου 1985

Οργανώθηκε από τη Φιλοτελική Εταιρεία Δράμας για να γιορταστεί η 10^η επέτειος από την ίδρυση της. Εγκαταστάθηκε στον εκθεσιακό χώρο του Εμποροβιομηχανικού Επιμελητηρίου της ομώνυμης πόλης, είχε τη βοήθεια του Δήμου Δράμας σε όλους τους τομείς διοργάνωσής της, καθώς επίσης την ηθική και υλική συμπαράσταση του ΕΛΤΑ.

Σημαντική υπήρξε επίσης η προσφορά υπηρεσιών από μέρους του Περιφερειακού Συγκροτή-

ματος ΕΛΤΑ Δράμας,

Τα εγκαίνια της έκθεσης έγιναν στις 7 μ.μ. της 8 Μαΐου 1985, κατά τη διάρκεια των οποίων ο γνωστός συλλέκτης και εκθέτης Μιχάλης Τσιρώνης μίλησε στους παρευρεθέντες για τον «Φιλολογισμό σήμερα».

Από το Ταχυδρομικό Γραφείο Δράμας χρησιμοποιήθηκε στις 8 Μαΐου 1985 ειδική αναμνηστική σφραγίδα, με την οποία σφραγίστηκαν 1500 αριθμημένοι, εικονογραφημένοι φάκελοι που έθεσε σε κυκλοφορία η οργανώτρια Εταιρεία, με τιμή πώλησης 50 Δρχ. έκαστον. Από αυτούς διατέθηκαν οι 1200.

Τόσο η παράσταση της εικόνας του φακέλου, όσο και η σφραγίδα και η πρόσκληση, απεικόνιζαν το Ναό της Πολιούχου Δράμας Αγίας Βαρβάρας.

Η Φ.Ε. Δράμας πρωτοτύπησε με την έκδοση ενημερωτικού δελτίου, σε χιλιάδες αντίτυπα, που διανεμήθηκαν σε Σχολεία, Δημοσιές Υπηρεσίες, Οργανισμούς και άλλες Αρχές του Νομού. Το δελτίο αυτό περιλάμβανε πληροφορίες για την έκθεση, καθώς και γενικά και ειδικά στοιχεία γύρω από την έννοια του Φιλολογισμού. Υποδείκνυε επίσης τον τρόπο με τον οποίο ο καθένας μπορεί να γίνει φιλοτελιστής και, στη συνέχεια, δημιουργός συλλογών.

Στο ίδιο δελτίο, περιλαμβανόταν και η διακήρυξη διαγωνισμού έκθεσης μεταξύ των μαθητών των Δημοτικών, Γυμνασίων και Λυκείων του Νομού Δράμας, με θέμα «Οι ωφέλειες του Φιλολογισμού», για να επιλεγούν οι τρεις καλύτερες για βράβευση.

Η Έκθεση, εκτός από τις συλλογές γραμματοσήμων και καρτών μάξιμουμ, περιείχε και ξεχωριστό τμήμα, στο οποίο είχε εκτεθεί συλλογή παλιών φωτογραφιών του Μιχάλη Βαβουλίδη, δασκαλού και μέλους του Δ.Σ. της Φ.Ε. Δράμας, με απόψεις της πόλης και με στιγμιότυπα ιστορικών γεγονότων που αναφέρονταν σε αυτήν.

Στην Έκθεση συμμετείχε επίσης η Ένωση Ελλήνων Συλλεκτών Καρτών Μάξιμουμ με το έκθεμα «Κάρτες Μάξιμουμ της Ε.Ε.Σ.Κ.Μ.» που περιλάμβανε, σε πέντε πλαίσια, όλες τις κάρτες που δημιούργησε η παραπάνω Ένωση από το χρόνο της ίδρυσης της (1980) μέχρι το τέλος του 1982.

Σ' όλους τους εκθέτες δόθηκαν διπλώματα.

Το Δ.Σ. της Φ.Ε. Δράμας, αποτελούσαν τότε οι Αθαν. Κάζης, Μιχ. Βαβουλίδης, Ι. Γκαβανάσος, Απ. Σταυρακούδης, Θόδ. Σουρίδης, Φούλη Περπατούλη και Θωμάς Γεωργόπουλος.

Το Περιοδικό «ΤΟ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ» στο τεύχος Μαΐου-Ιουνίου 1985 γράφει:

Με πλήρη επιτυχία από την άποψη συμμετοχής, επισκέψεων και εκθεμάτων έληξε η έκθεση γραμματοσήμων που διοργάνωσε η Φ.Ε. Δράμας με την ευκαιρία της συμπληρώσεως 10 χρόνων από την ίδρυση της.

Η έκθεση, κατά γενική ομολογία αυτών που την επισκέφθηκαν, εντυπωσίασε με την τάξη, καλαισθησία και ποιότητα των εκθεμάτων...

Η «ΦΙΛΟΤΕΛΙΚΗ ΛΕΣΒΟΣ» στο τεύχος αρ. 99/1985 γράφει μεταξύ άλλων:

Με άρτια προετοιμασία και οργάνωση και εντυπωσιακή παρουσίαση των εκθεμάτων, λειτούργησε στη Δράμα η 1^η Φιλολογική Έκθεση, που πραγματοποίησε η Φιλολογική Εταιρεία Δράμας από 8 έως 12 Μαΐου 1985, γιορτάζοντας την πρώτη δεκαετία από την ίδρυση της. Τα εγκαίνια έγιναν με κάθε επισημότητα, παρουσία των τοπικών Αρχών και με τη συμμετοχή πολύ κόσμου και επιλέκτων φιλοτελιστών από πολλά μέρη της Ελλάδος...

Η τοπική εφημερίδα «ΔΡΑΜΙΝΗ», στα φύλλα της 26/4/1985 και της 4/5/85, προανήγγειλε την Έκθεση με αντίστοιχα άρθρα, δίνοντας στους αναγνώστες της πολλές λεπτομέρειες σχετικές με τη διοργάνωση, τις εκδηλώσεις, κλπ., ενώ στις 12/5/85 επανήλθε για την αποτίμηση του αποτελέματος, τιλοφορώντας το άρθρο της:

Μετά από τη λαμπρή επιτυχία κλείνει σήμερα η Φιλολογική Έκθεση.

Το ανωτέρω άρθρο τελείωνε ως εξής:

...Η επιτυχία οφείλεται βέβαια στην άρτια οργάνωση αλλά αντανακλά ειδικά στην ύπαρξη και άριστη λειτουργικότητα της Φιλολογικής Εταιρείας Δράμας, γεγονός που τιμά ιδιαίτερα την πόλη μας και εμφανίζει το αυξημένο ενδιαφέρον που χαρακτηρίζει τους συμπολίτες μας για κάθε τι που στοχεύει στην περισυλλογή, την έρευνα και την κοινωνική οργάνωση και πρόοδο.

Γι' αυτό και θεωρείται θετική η λειτουργία της έκθεσης που απόσπασε τα θερμά συγχαρητήρια όλων όσων την επισκέφθηκαν.

(Συνεχίζεται)

Viva Zapata!

του Παντελή Λεούση

Ο Εμιλιάνο Ζαπάτα (1879-1919) είναι μία από τις θρυλικότερες επαναστατικές μορφές της παγκόσμιας ιστορίας. Ήταν ο άνθρωπος ο οποίος, σαν αρχηγός αντάρτικων ινδιάνικων ομάδων που έδρασαν κατά τη διάρκεια και μετά την Μεξικάνικη επανάσταση, έγινε θρύλος για τα καταπληκτικά κατορθώματά του στον ανταρτοπόλεμο, και δείχτηκε τρομερός για τους εχθρούς του και γενναίψυχος για τους ταπεινούς.

Ο πατέρας του Ζαπάτα ήταν μιγάδας αγρότης, που εκπαίδευε άλογα και τα πουλούσε. Όμως ο Εμιλιάνο ορφάνεψε σε ηλικία 17 ετών και έπρεπε αυτός να φροντίσει τα πολυάριθμα αδέρφια του.

Σε ηλικία 18 ετών συνελήφθη για συμμετοχή σε μια διαμαρτυρία των αγροτών του χωριού του ενάντια στους hacendados (μεγάλους γαιοκτήμονες). Μόλις απελευθερώθηκε συνέχισε να συμμετέχει σε αγροτικές κινητοποιήσεις και γρήγορα εντάχθηκε στο στρατό, στον οποίο υπηρέτησε μόνο έξι μήνες, διότι ένας γαιοκτήμονας τον απήλλαξε για να εκπαιδεύει τα άλογά του.

Το 1909 οι γείτονές του τον εξέλεξαν πρόεδρο του συμβουλίου για την υπεράσπιση του χωριού τους. Μετά από αποτυ-

χημένες διαπραγματεύσεις με τους γαιοκτήμονες, ο Ζαπάτα, μαζί με μια ομάδα αγροτών, κατέλαβαν με τη βία τα ινδιάνικα εδάφη που είχαν ιδιοποιηθεί

1. Εμιλιάνο Ζαπάτα

οι hacendados και τα διένειμαν μεταξύ τους.

Ο Φρανσίσκο Μαδέρο (Εικ. 2, 3), γαιοκτήμονας του Βορρά, είχε χάσει τις εκλογές το 1910 από το δικτάτορα Πορφύριο Ντιάζ και είχε φύγει στις Ηνωμένες Πολιτείες. Εκεί αυτοανακηρύχτηκε Πρόεδρος και επανήλθε στο Μεξικό, βοηθούμενος από πολλούς αντάρτες αγρότες. Ο Ζαπάτα και οι φίλοι του αποφάσισαν να τον υποστηρίξουν.

Τον Μάρτιο του 1911 η μι-

κροσκοπική δύναμη του Ζαπάτα κατέλαβε την πόλη Cuautla και απέκλεισε το δρόμο προς την πόλη του Μεξικού, αναγκάζοντας τον Ντιάζ να παραιτηθεί και να φύγει στην Ευρώπη. Ο Ζαπάτα, με 5.000 άνδρες, εισήλθε στη Cuernavaca, την πρωτεύουσα της πολιτείας Morelos.

Ο Μαδέρο μπήκε στην πόλη του Μεξικού θριαμβευτικά. Ο Ζαπάτα τον συνάντησε εκεί και του ζήτησε να ασκήσει πίεση στον διορισμένο προσωρινό Πρόεδρο, ώστε να επιστραφούν τα εδάφη στους ejidos (συναιτερισμούς, βάσει του ινδιάνικου συστήματος ιδιοκτησίας γης). Ο Μαδέρο επέμεινε στον αφοπλισμό των ανταρτών και πρόσφερε στον Ζαπάτα μια αποζημίωση, ώστε να μπορεί ο ίδιος να αποκτήσει κτηματική περιουσία, μια προσφορά που αυτός απέρριψε. Εντούτοις, πήρε την απόφαση να αφοπλίσει τις δυνάμεις του. Σταμάτησε όμως όταν ο προσωρινός Πρόεδρος έστειλε το στρατό ενάντια στους αντάρτες του.

Ο Μαδέρο εκλέχτηκε Πρόεδρος το Νοέμβριο του 1911 και ο Ζαπάτα συναντήθηκε μαζί του,

2-3. Ο Francisco Madero υποστηρίχτηκε σαν πρόεδρος από τους αγρότες αντάρτες του Ζαπάτα, αργότερα όμως ήρθε σε σύγκρουση μαζί τους

4. "Αγροτική Μεταρρύθμιση. 45 εκατομμύρια εκτάρια διενεμήθηκαν" στους ινδιάνικους αγρότες βάσει του σχεδίου Ayala του Ζαπάτα

5. Κάτω από την ιδιόμορφη εμφάνιση του Ζαπάτα κρυβόταν ο οραματιστής της TIERRA e LIBERTAD

χωρίς πάλι επιτυχία. Στο μεταξύ, με τη βοήθεια ενός δασκάλου, του Οτίλιο Μοντάνιο, ο Ζαπάτα προετοίμασε το “Σχέδιο Αγιάλα” (Εικ. 4), με το οποίο κήρυξε τον Μαδέρο ανάκτορο να ανταποκριθεί στους στόχους της επανάστασης. Όσοι το υπέγραψαν ανέλεωσαν την πίστη τους στην επανάσταση και υποσχέθηκαν να διορίσουν έναν προσωρινό Πρόεδρο μέχρι να γίνουν εκλογές. Ορκίστηκαν επίσης να επιστρέψουν το κλεμμένο έδαφος στους ejidos, απαλλοτριώνοντας το ένα τρίτο των κτημάτων των hacendados, επί πληρωμή. Όσοι από τους hacendados θα αρνούσαν να δεχτούν αυτό το σχέδιο, τα εδάφη τους θα απαλλοτριώνονταν χωρίς αποζημίωση.

Σύνθημα του Ζαπάτα ήταν “Tierra Y Libertad” (“Γη και Λευτεριά”, Εικ. 5). Κατά τη διάρκεια των εκστρατειών του διένειμε τα κτήματα που έπαιρνε από τους γαιοκτήμονες στους αγρότες, όπως και συχνά τα πυρπολούσε. Διέταξε απαλλοτριώσεις, αλλά και εκτελέσεις, και οι δυνάμεις του δεν τήρησαν πάντα τους νόμους του πολέμου. Κάτω όμως από τη γραφική εμφάνισή του, με τα γυριστά μουστάκια, την ψυχρή ματιά και το φαρδύ σομπρέρο, ήταν ένας φλογερός ιδεαλιστής που προσπαθούσε

6. Γυναίκα επαναστάτης του στρατού των Ζαπατίστας

να κάνει πράξη τις ιδέες του. Οι Ζαπατίστες, στις τάξεις των οποίων περιλαμβάνονταν και πολλές γυναίκες (Εικ. 6), απέφευγαν τον τακτικό πόλεμο, προτιμώντας την τακτική του ανταρτοπόλεμου. Τα όπλα τους ήταν λάφυρα από μάχες με τα ομοσπονδιακά στρατεύματα. Καλλιεργούσαν τα κτήματά τους με τα τουφέκια στους ώμους (Εικ. 7), πήγαιναν να αγωνιστούν όπου χρειαζόταν, και, μετά το τέλος μιας μάχης ή μιας αιμαχίας, επέστρεφαν στα άροτρά τους.

Μερικές φορές ο Ζαπάτα συγκέντρωνε χιλιάδες αγρότες και τους μοίραζε χρήματα από αυτά που εισέπραττε από την επιβολή φόρων στις επαρχιακές πόλεις και στους πλουσίους. Δημιούργησε επίσης αγροτικές επιτροπές για να διανείμει τα κτήματα, και ξόδεψε πολύ χρόνο εποπτεύοντας την όλη διαδικασία, για να είναι βέβαιος ότι δεν υπήρξαν μεροληψίες και ότι οι γαιοκτήμονες δεν διέφθιραν τα

8. Βενουσιάνο Καράντσα

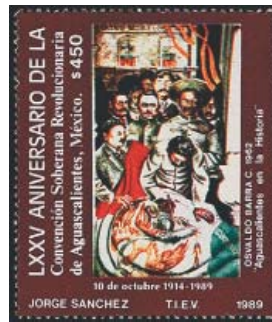

7. Με το όπλο στον ώμο, οι επαναστάτες Ζαπατίστας καλλιεργούσαν τη γη

μέλη τους. Ίδρυσε επίσης την πρώτη Αγροτική Πιστωτική Τράπεζα της χώρας του και προσπάθησε να αναδιοργανώσει τη βιομηχανία ζάχαρης μέσω των συνεταιρισμών.

Τον Φεβρουαρίου του 1913 ο Μαδέρο καθαιρέθηκε και δολοφονήθηκε από τον στρατηγό Βικτοριάνο Χουέρτα. Ο Ζαπάτα και οι άνδρες του, που είχαν φτάσει μέχρι τα περίχωρα της Πόλης του Μεξικού, απέρριψαν την προσφορά του Χουέρτα να συνενώσουν τις δυνάμεις τους, εμποδίζοντας έτσι τον νέο δικτάτορα να αποστείλει όλα τα στρατεύματα που ήλεγχε ενάντια στο άλλο αντάρτικο μέτωπο, εκείνο του Βορρά, το οποίο καθοδηγούσε ο μετριοπαθής πολιτικός Βενουσιάνο Καράντσα (Εικ. 8). Ο Καράντσα είχε οργανώσει τον Συνταγματικό Στρατό, επιδιώκοντας την ανατροπή του Χουέρτα, έχοντας στο πλευρό του τον άλλο θρυλικό επαναστάτη του Μεξικού, τον Πάντσο Βίλα (Εικ. 9), ο οποίος διοικούσε το σημαντικότερο μέρος του στρατού του Βορρά. Τον Ιούλιο του 1914 ο δικτάτορας αναγκάστηκε να εγκαταλείψει τη χώρα.

Αμέσως μετά, ο Ζαπάτα (Εικ. 10) προσκάλεσε τους Συνταγματικούς του Καράντσα να αποδεχτούν το “Σχέδιο Αγιάλα”, απειλώντας ότι αν δεν το δέχονταν, θα συνέχιζε ανεξάρτητα

9. Πάντσο Βίλα και 10. Εμιλιάνο Ζαπάτα: δύο θρυλικές μορφές της μεξικανικής αγροτικής επανάστασης, αγωνιστές για το δικιο των φτωχών ιδιάντων αγροτών. 11. Οι ίδιοι, μαζί με άλλα μέλη της Συνέλευσης της πόλης Aguascalientes, υπογράφουν τη συμφωνία διορισμού του Eulalio Gutiérrez ως προσωρινού προέδρου του Μεξικού

τον αγώνα του μέχρι την εφαρμογή του.

Τον Οκτώβριο του 1914 ο Καράντσα συγκάλεσε συνέλευση όλων των επαναστατικών δυνάμεων στην πόλη Aguascalientes (Εικ. 11), όπου και παρευρέθηκαν τόσο οι Βιλίστες όσο και οι Ζαπατίστες. Αυτές οι δύο ομάδες αποτέλεσαν την πλειοψηφία και η συνέλευση συμφώνησε να διορίσει το στρατηγό Εουλάλιο Γκουτιέρρεθ ως προσωρινό Πρόεδρο. Ο Καράντσα απέρριψε αυτή την απόφαση και κατελύθηκε με την κυβέρνησή του στη Βέρα Κρουζ.

Αμέσως μετά ξέσπασε πόλεμος μεταξύ των μετριοπαθών του Καράντσα και των επαναστατών. Στις 24 Νοεμβρίου, ο Ζαπάτα διέταξε το στρατό του (που τώρα αποκαλείτο Στρατός Απελευθέρωσης του Νότου και

αριθμούσε 25.000 άνδρες) να καταλάβει την Πόλη του Μεξικού. Μόλις κατελήφθη, οι κάτοικοι της πρωτεύουσας παρατήρησαν με κατάπληξη ότι οι αγρότες-αντάρτες πήγαιναν από πόρτα σε πόρτα, ζητώντας με ταπεινότητα τρόφιμα και νερό, αντί

να επιτίθενται στα αρχοντικά και στα ανάκτορα και να βιάζουν γυναίκες.

Δύο εβδομάδες αργότερα, ο Ζαπάτα και ο Βίλα συναντήθηκαν στα περικόχια της πρωτεύουσας. Ο Βίλα δέχτηκε το "Σχέ-

διο Αγιάλα" και υποσχέθηκαν να παλέψουν μαζί έως ότου εκλεγεί ένας πολιτικός ως Πρόεδρος.

Τον Απρίλιο του 1915 ο προσωπικός εκπρόσωπος του Προέδρου των ΗΠΑ Woodrow Wilson (Εικ. 12) στο Μεξικό συναντήθηκε με τον Ζαπάτα. Ο Ζαπάτα ζήτησε ο Γουίλσον να δεχτεί την αντιπροσωπεία του, αλλά αυτός είχε ήδη αναγνωρίσει την κυβέρνηση Καράντσα.

Εν τω μεταξύ, ο πόλεμος συνεχιζόταν, με επιτυχίες των Ζαπατίστας.

Το 1917 οι στρατηγοί του Καράντσα νίκησαν τον Πάντσο Βίλα και απομόνωσαν τον Ζαπάτα. Τότε ο Καράντσα (Εικ. 13, 14) κάλεσε μια νέα Συνταγματική Συνέλευση χωρίς να προσκαλέσει τον Ζαπάτα. Αυτή η Συνέλευση ενέκρινε και ψήφισε νέο Σύνταγμα (Εικ. 15) και εξέλεξε

Δύο ιστορικά, μεταρρυθμιστικά σχέδια: Το "Σχέδιο Σαν Λουίς" καλούσε το λαό σε εξέγερση στις 20.11.1910 ενάντια στο δικτάτορα Porfirio Díaz και ήταν του προέδρου Μαδέρο. Το "Σχέδιο της Guadalupe" ήταν του Καράντσα (26.03.1913) και προέβλεπε πολιτικές και κοινωνικές αλλαγές

Η μάχη της Zacatecas, μία από τις πολλές σελίδες της επανάστασης των Ζαπατίστας

13, 14. Ο Πρόεδρος Καραντσα και 15. η προμετωπίδα του Συντάγματος που ψηφίστηκε το 1917, χωρίς τη συμμετοχή του Ζαπάτα.

τον Καραντσα ως Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

Ένας απεσταλμένος των ΗΠΑ στο Μεξικό, ο William Gates, επισκέφτηκε το Μεξικό και τον Ζαπάτα, και δημοσίευσε μια σειρά από άρθρα στις Ηνωμένες Πολιτείες, στα οποία έκανε σύγκριση της τάξης που επικρατούσε στις ζώνες που ήλεγχαν οι Ζαπατίστες, με το χάος που επικρατούσε στη ζώνη των Συνταγματικών:

Η αληθινή κοινωνική επανάσταση μπορεί να υπάρξει μόνο μεταξύ των Ζαπατίστας, έγραψε.

Όταν αυτά τα άρθρα διαβάστηκαν στον Ζαπάτα, τότε αυτός είπε:

Τώρα μπορώ να πεθάνω εν ειρήνη. Τελικά δικαιωθήκαμε.

Σύντομα κατόπιν, ο στρατηγός που κατεύθυνε τις κυβερνητικές επιχειρήσεις ενάντια στο Ζαπάτα, προφασίστηκε ότι θα

στείλει ένα συνταγματάρχη για να συζητήσει σχέδιο αναταξινόμησης με τους αγρότες και να σχεδιάσει μια μυστική συνάντηση με τον Ζαπάτα στη χασιέντα της πόλης Chinameca. Εκεί, οι στρατιώτες

12. Ο Πρόεδρος W. Wilson συνέβαλε στην ανατροπή των σχεδίων του Ζαπάτα. Οι ΗΠΑ, ως συνήθως, έπαιζαν το ρόλο τους και στις πολιτικές εξελίξεις του Μεξικού.

του Καραντσα του είχαν στήσει ενέδρα και τον σκότωσαν.

Το σώμα του μεταφέρθηκε και θάφτηκε στην πόλη Cuautla.

Αξέχαστη θα μείνει η ταινία του Έλια Καζάν *VIVA ZAPATA!* (1952), σε σενάριο του Τζον Στάνιμπεκ (Εικ. 16), και η υπέροχη ερμηνεία των Μάρλον Μπράντο (Εικ. 17), στον ομώνυμο ρόλο, και Άντονι Κουήν στο ρόλο του Εουφέμιο (του επικεφαλής του αποσπάσματος που τον καταδίωκε). Ο Κουήν μάλιστα κέρδισε το Όσκαρ Β' ρόλου για την ερμηνεία αυτή. Έπαιζαν ακόμη ο Άλαν Ριντ ως Πάντσο Βίλα και η Τζιν Πίτερς ως σύζυγος του Ζαπάτα.

Ιδιαίτερα η σκηνή της εκτέλεσης του Ζαπάτα έμεινε χαραγμένη στη μνήμη όσων είχαν την τύχη να απολαύσουν την υπέροχη αυτή ταινία.

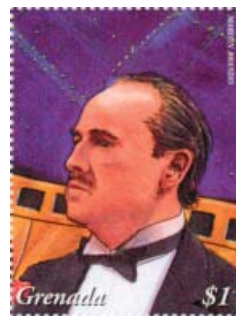
Πηγή:
Διάφορες διαδικτυακές ιστοσελίδες

Το σενάριο της υπέροχης αυτής ταινίας υπογράφει ο Τζον Στάνιμπεκ

Διαφημιστική αφίσα από την ταινία *Βίβα Ζαπάτα!*

11. Ο Μάρλον Μπράντο (εδώ στο ρόλο του "Νονού") ερμήνευσε εντυπωσιακά το ρόλο του Ζαπάτα

ΑΝΟΙΚΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Στη σειρά των "Ανοικτών Επιστολών" μου παρουσιάζονται όλες οι χρήσιμες πληροφορίες για τον καταρισμό μιας θεματικής συλλογής που φιλοδοξεί να εκτεθεί σε μία επίσημη εθνική έκθεση ή έκθεση FIP, από την επιλογή του θέματος, του χαρτιού και του φιλοτελικού υλικού, μέχρι και την καλύτερη αισθητική της παρουσίαση.

Η σύνθεση μιας εκθεσιακής σελίδας

Όπως πολλές φορές έχουμε πει στο παρελθόν, η σύνθεση του υλικού μας επάνω στις σελίδες ενός εκθέματος είναι δουλειά λεπτή, που απαιτεί προσοχή και ιδιαίτερη προσπάθεια. Υπενθυμίζω πως το αποτέλεσμα αυτής της προσπάθειας, τυπικά, βαθμολογείται μόνο με 5 βαθμούς. Βέβαια, η απώλεια ενός, δύο ή τριών βαθμών στην «Παρουσίαση» είναι από μόνη της αρκετή ζημιά, διότι μπορεί να μας στερήσει ένα μεγαλύτερο μετάλλιο από αυτό που τελικά θα μπορούσαμε να πάρουμε. Όμως, η γενικά κακή εντύπωση της συλλογής μας, εξαιτίας της μη ικανοποιητικής εμφάνισής της, επηρεάζει δυσμενώς τους κριτές και την κρίση τους, με αποτέλεσμα την ουσιαστική απώλεια και άλλων βαθμών. Γι' αυτό το λόγο, ο τρόπος και η αισθητική με την οποία θα συνθέσουμε τις σελίδας μας είναι πρωτεύουσες σημασίες.

Τα στοιχεία που κρίνονται όσον αφορά στην παρουσίαση μιας σελίδας είναι:

- Καθαρότητα της σύνθεσης των φιλοτελικών αντικειμένων
- Καθαρότητα του κειμένου
- Γενική αισθητική ισορροπία φιλοτελικού υλικού και κειμένων

Για το είδος του χαρτιού, το πάχος και το μέγεθός του έχουμε μιλήσει ξανά. Ας πούμε λοιπόν ότι έχουμε ενστερνιστεί τις (προτεινόμενες) διαστάσεις του A4, πράγμα που μας δίνει εύκολη πρόσβαση σε μεγάλη και οικονομική ποικιλία πλαστικών σάκων για την προστασία των έτοιμων (στημένων) σελίδων μας, αλλά και μπορεί να εκτυπωθεί ακόμα και στον πιο μικρό ψηφιακό εκτυπωτή.

Η πρώτη μας δουλειά, αμέσως μετά, είναι να σχεδιάσουμε στον υπολογιστή το κάδρο με το οποίο θα περιβάλλουμε τα φύλλα μας. Αυτό το κάδρο, χωρίς να είναι υποχρεωτικό ή απαραίτητο, εντούτοις συμβάλλει σημαντικά στην ανάδειξη της σελίδας και το συνιστώ ανεπιφύλακτα. Μπορεί μάλιστα να είναι κλειστό και από τις τέσσερες πλευρές του (Εικ. 1) ή να είναι κλειστό από τις τρεις και μερικώς ανοικτό στην επάνω πλευρά, ανάλογα με το πού προτιμάμε να γράψουμε τους τίτλους των κεφαλαίων και των υποκεφαλαίων (Εικ. 3). Η απόσταση της γραμμής του κάδρου μέχρι την άκρη του φύλλου μπορεί να ποικίλλει από 10 έως 15 χιλιοστά (με προτιμότερο τον μέσο όρο), το δε πάχος της γραμμής να είναι μεταξύ των 2 ή 3 πικών. Η επάνω γραμμή του κάδρου συνιστάται να είναι λίγο χαμηλότερα, να απέχει δηλαδή κατά 5-6 χιλ. περισσότερο από την άνω άκρη του φύλλου. Η αρχή κάθε σελίδας πρέπει να έχει λίγο περισσότερο «αέρα».

Με αυτό τον τρόπο, σε ένα σύνολο φάρδους 220-214 χιλ. της σελίδας μας, ωφέλιμος χώρος μένει περίπου 185 χιλ., και σε ύψος χαρτιού 280-290 χιλ. ωφέλιμος χώρος μένει 255-265 χιλ. (Εικ. 1)

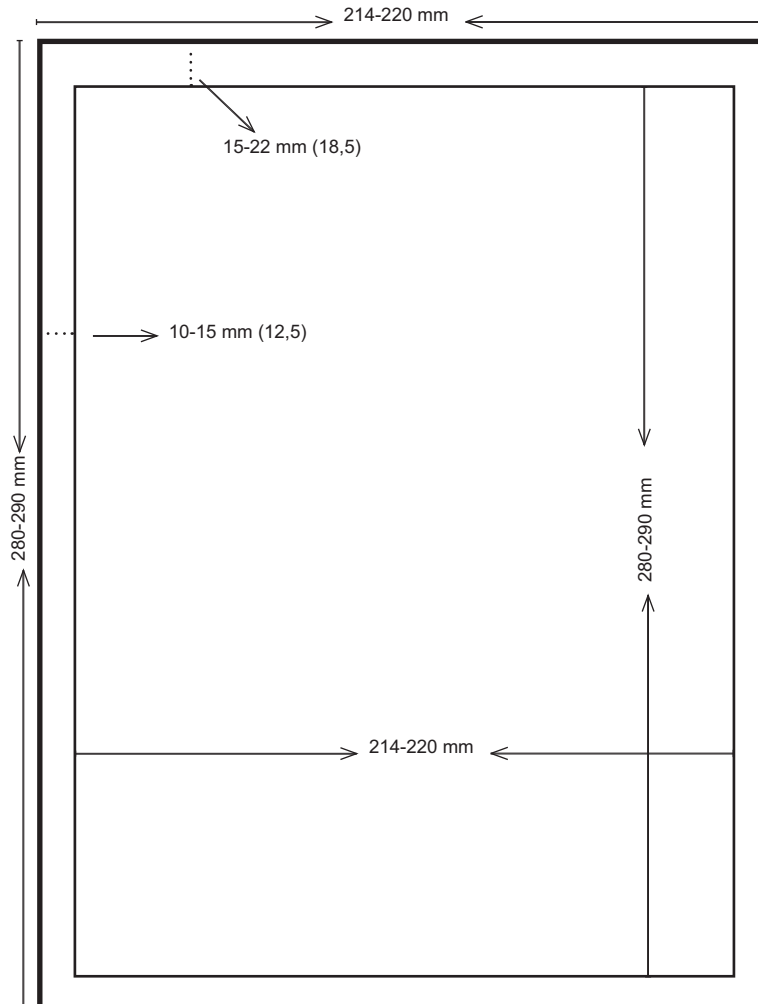
Έχοντας ετοιμάσει και «σώσει» το καθραρισμένο φύλλο μας στο σκληρό δίσκο του υπολογιστή μας σαν «πρότυπη σελίδα», την εκτυπώνουμε, την βάζουμε πάνω στο τραπέζι και δοκιμάζουμε να τοποθετήσουμε τα φιλοτελικά αντικείμενα που προορίζονται γι' αυτήν. Αλλάζοντας τους διαδοχικά θέσεις, βρίσκουμε τελικά αυτές που θεωρούμε αισθητικά καλύτερες, υπολογίζοντας νοερά και τον χώρο που χρειάζεται για τα σχετικά κείμενα. Τότε, με ένα υποδεκάμετρο μετράμε τις διαστάσεις

της (λευκής κατά προτίμηση) ποσέτας μέσα στην οποία έχουμε το γραμματόσημο και τις διαστάσεις των άλλων αντικειμένων, προσθέτοντας 1 ή 1,5 χιλ. στην κάθε πλευρά του. Αυτές τις διαστάσεις τις δίνουμε μετά στα ορθογώνια που κατασκευάζουμε στον υπολογιστή μας, πάνω στον ωφέλιμο χώρο της έτοιμης, καθραρισμένης σελίδας (Εικ. 2). Τα ορθογώνια αυτά θα αποτελέσουν την κορνίζα καθενός από τα αντικείμενα που η σελίδα θα συμπεριλάβει (Εικ. 6). Κατόπιν μετράμε τις αποστάσεις μεταξύ των ορθογώνιων και σε σχέση με την

γραμμή των περιθωρίων, ώστε να είναι συμμετρικά, τόσο ως προς τον οριζόντιο, όσο και προς τον κάθετο άξονα του φύλλου.

Για μερικούς αυτή η διαδικασία ίσως ακούγεται πολύπλοκη. Όμως είναι πανεύκολη. Γίνεται με όλα τα υπάρχοντα γνωστά προγράμματα, από τον Page Maker μέχρι τα Quark X-press, Adobe InDesign και πολλά άλλα. Είναι εφικτή και στο Word, αλλά αρκετά πιο δύσκολα.

Αυτή η μέθοδος μας δίνει περίφημα αισθητικά αποτελέσματα, αλλά και μεγάλες δυνατότητες

Εικ. 1

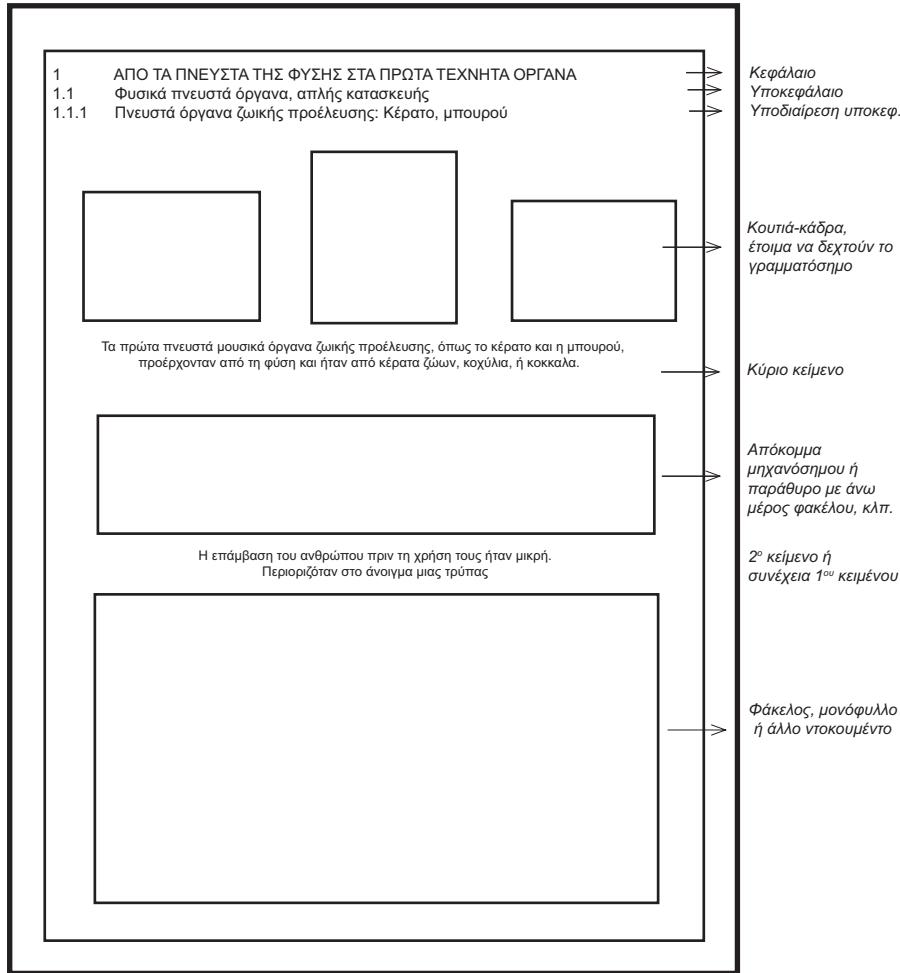
αλλαγών, είτε άμεσα (αν διαπιστώσουμε ότι κάτι δεν υπολογίσαμε καλά), είτε αργότερα (όταν θέλουμε να αντικαταστήσουμε ένα φιλοτελικό αντικείμενο με άλλο καλύτερο, ή να κάνουμε αλλαγές στα κείμενα). Αυτή η σελίδα θα είναι «σωσμένη»

με κάποιο όνομα, π.χ. «Σελίδα 1», και θα μπορούμε να την ανοίγουμε όποτε θέλουμε, να κάνουμε την αλλαγή που θέλουμε στο συγκεκριμένο κομμάτι, και να εκτυπώνουμε σε καινούργιο χαρτί, χωρίς άλλη χρονοτριβή.

Αφού έχουμε ετοιμάσει τα πλαίσια των κομματιών μας, σειρά έχει ο τίτλος του κεφαλαίου, του υποκεφαλαίου, ίσως και υποδιαίρεση του υποκεφαλαίου (Εικ. 2), ανάλογα με τη μορφή που έχει το ήδη έτοιμο πλάνο μας (Ο τίτλος θα μπορούσε και να προηγηθεί των κάρδων). Ευνόητο είναι πως το κεφάλαιο (και μόνο) θα γραφτεί με κεφαλαία

γράμματα, ελαφρώς μεγαλύτερα από αυτά του υποκεφαλαίου ή της υποδιαίρεσής του, τα οποία καλύτερα να είναι με μικρά, ώστε να υπάρχει σαφής διαχωρισμός, τόσο ουσιαστικός, όσο και αισθητικός.

Αρίθμηση κεφαλαίων-υποκεφαλαίων

Εικ. 2

Καλό θα είναι να γίνεται με το αριθμητικό σύστημα 1, 1.1, 1.1.1., 1.1.2, 1.1.3 κλπ. Βοηθά στην ευκολότερη παρακολούθηση της αντιστοιχίας της σελίδας του πλάνου με τις σελίδες του εκθέματος. Αυτοί οι αριθμοί μπαίνουν στην αρχή της κάθε σελίδας, μπρος από το υποκεφάλαιο, η την υποδιαίρεσή του, αν υπάρχει. Όταν αλλάζουμε κεφάλαιο, τότε θα συνυπάρχουν μπρος από το κεφάλαιο,

μπρος από το υποκεφάλαιο και (ίσως) μπρος από την υποδιαίρεσή του, αν υπάρχει (Εικ. 4).

Ο τίτλος του κεφαλαίου μπαίνει μόνο στην σελίδα όπου αυτό αρχίζει και συνοδεύεται από τον τίτλο του υποκεφαλαίου. Σε όλες τις άλλες σελίδες μπαίνει μόνο ο τίτλος του υποκεφαλαίου. Αν υπάρχουν και υποδιαίρεσεις του υποκεφαλαίου, τότε στην Α' σελίδα του κεφαλαίου βάζουμε:

1 Κεφάλαιο,

1.1 Υποκεφάλαιο,

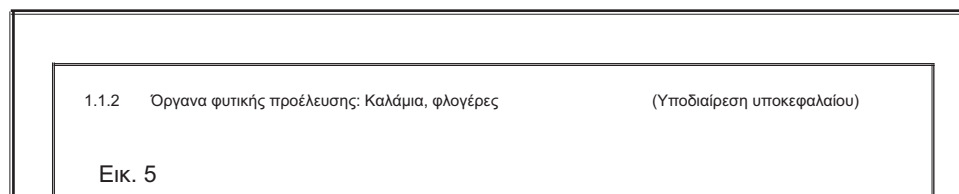
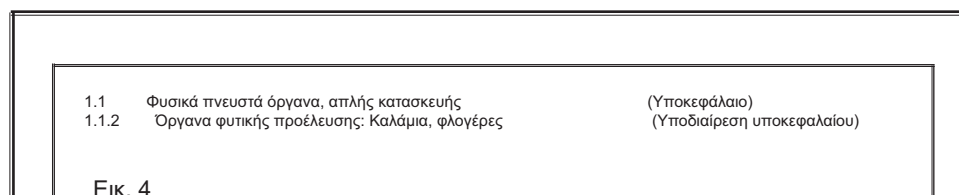
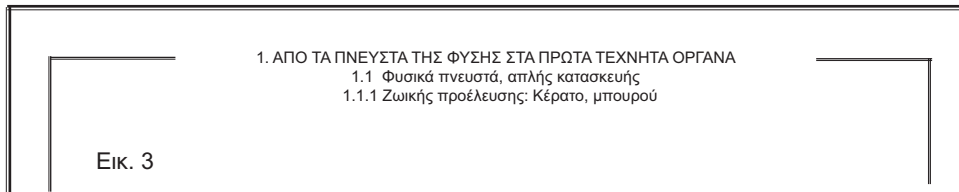
1.1.1 Υποδιαίρεση υποκεφαλαίου

Στην 2η σελίδα, και σε όλες τις σελίδες που το ίδιο κεφάλαιο ή υποκεφάλαιο παραμένουν σε ισχύ, αρκεί μόνο η αριθμητική ένδειξη της υποδιαίρεσης του υποκεφαλαίου που θα συνοδεύεται από τον τίτλο της (Εικ 5), μέχρι να έρθει η επόμενη, που θα είναι «1.1.2». Αυτό διότι τα δύο πρώτα ψηφία (1.1.) παραπέμπουν σαφώς στο πρώτο κεφάλαιο και στο πρώτο υποκεφάλαιο που έχουν ήδη αναφερθεί. Είναι ευνόητο ότι οι συνεχείς επαναλήψεις τίτλων και επικεφαλίδων είναι περιττές.

Όταν τελειώσουν οι υποδιαίρεσεις του Α' υποκεφαλαίου, τότε αρχίζει η Α' σελίδα του Β' υποκεφαλαίου, οπότε θα έχουμε:

1.2.1, 1.2.2, 1.2.3 κ.ο.κ.

Η χρησιμοποίηση μόνων αριθμητικών ψηφίων στην αρίθμηση των σελίδων ασφαλώς και δεν είναι θέσφατο. Μπορεί κάποιος, για παράδειγμα, να χρησιμοποιήσει συνδυασμό ψηφίων του αλφαβήτου και αριθμών, όπως Α, Β, Γ για τα κεφάλαια και 1, 2, 3 για τα υποκεφάλαια και τις υποδιαίρεσεις τους, ή μόνο ψηφία του αλφαβήτου. Πρέπει όμως να θυμόμαστε πάντα ότι όσο πιο απλά κάνουμε τα

πράγματα, τόσο πιο εύληπτα καθίστανται σε κριτές και κοινό και τόσο πιο κερδισμένοι βγαίνουμε οι εκθέτες. Η επιδίωξη πρωτοτυπίας στις αριθμήσεις έχει και τα ρίσκα της...

Φιλοτελικές και θεματικές πληροφορίες

Εκτός από το βασικό κείμενο που συνδέει τον μύθο που αφηγούμαστε, υπάρχουν δύο ακόμα ειδών κείμενα που καλούμαστε να προσθέσουμε στις σελίδες μας, όπου και όταν χρειαστεί. Πρόκειται για τις φιλοτελικές πληροφορίες και για τις θεματικές πληροφορίες. Και οι δύο πρέπει να γράφονται με μικρότερα γράμματα από εκείνα των του κυρίως κειμένου, ώστε να μη συγχέονται με αυτό. Όμως, για να μη συγχέονται και μεταξύ τους, επι-

κράτησε η πρακτική να **γράφουμε τις θεματικές πληροφορίες με όρθια, μικρότερα γράμματα και τις φιλοτελικές πληροφορίες με πλάγια μικρά γράμματα**, ίδιου μεγέθους με τα προηγούμενα (Εικ. 6). Ο ηλεκτρονικός υπολογιστής είναι το πιο κατάλληλο εργαλείο για να γίνουν όλα αυτά με τέλειο τρόπο.

Θα μου πείτε, βέβαια, «τι γίνεται αν δεν υπάρχει ηλεκτρονικός υπολογιστής;» Απλά, το έκθεμα αυτό θα υστερεί σε εμφάνιση από τα περισσότερα άλλα, αφού στη συντριπτική πλειοψηφία τους, σε Ελλάδα και εξωτερικό, είναι φτιαγμένα με αυτόν τον σύγχρονο τρόπο. Κανένας κριτής δεν θα πάρει το κεφάλι του εκθέτη που παρουσιάζει τη συλλογή του γραμμένη στο χέρι. Όμως τα χρόνια που στα

σχολεία διδασκόταν το μάθημα της καλλιγραφίας πέρασαν ανεπιστρεπτή. Τα «ορνιθοσκαλίσματα» των σύγχρονων χειρογράφων είναι κατάλληλα για την προσωπική μας αλληλογραφία ή για σημειώσεις στο πρόχειρο. Όχι για κείμενα επίδειξης, ιδίως όπως αυτά των εκθεσιακών μας φύλλων.

Πριν κλείσουμε την σημερινή «Επιστολή» μας, θεωρώ απαραίτητο να επαναλάβω το χιλιοειπωμένο αξίωμα του θεματικού εκθεσιακού φιλοτελισμού (αλλά και γενικότερα, όλων των άλλων τάξεων):

Ο τίτλος του εκθέματος αναγράφεται μόνο στην πρώτη σελίδα. Πουθενά αλλού.

Στο επόμενο θα συνεχίσουμε την αναφορά μας στον τρόπο καταρτισμού των εκθεσιακών σελίδων του θεματικού φιλοτελισμού. Η μεγάλη ποικιλία του θεματικού υλικού που χρησιμοποιούμε απαιτεί δοκιμασμένες και καθιερωμένες πρακτικές, ώστε να επιτυγχάνεται το καλύτερο πρακτικό και αισθητικό αποτέλεσμα.

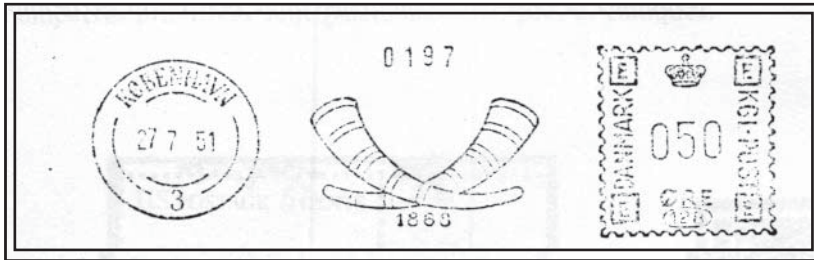
Παντελής Λεούσης

Για κάθε απορία, συμπληρωματική πληροφορία ή και διαφωνία, αποσπεύτε στη διεύθυνση:

Αγίου Δημητρίου 12, Μεταμόρφωση 144 52

τηλ. & φαξ 210 2825134,

E-mail: p_leoussis@hotmail.com

Εικ. 6

← Διακοσμητικό περίγραμμα (κάδρο)

← Φιλοτελική πληροφορία

← Συνέχεια κύριου κειμένου

Μηχανή γραμματοσήμανσης τύπου PORTOS με αριθμητή

Τα κέρτατα ήταν από τα πρώτα φυσικά όργανα που χρησιμοποίησε ο άνθρωπος

← Διακοσμητικό περίγραμμα (κάδρο)

→ Φιλοτελική πληροφορία

→ Θεματική πληροφορία

Ιδιωτικό μονόφυλλο του 1903 με γραμματοσήμανση κατά παραγγελία

Αναπαράσταση από πομπή αρχαίων Ολυμπιακών αγώνων, όπου προηγούνται σάλπιγγες

Οι εκφράσεις των ματιών

Μέχρι τώρα γνωρίζαμε ότι το τραγούδι είχε σχεδόν κατ' αποκλειστικότητα το προνόμιο να ασχολείται με τα μάτια. Ανέκαθεν ιστορούσε με στίχο και μουσική τις διάφορες «ποικιλίες» ματιών. Στα «Δυο πράσινα μάτια» του αξέχαστου Χαιρόπουλου, στα «Μάτια μου όμορφα, μάτια παράξενα, μάτια ναζιάρικα, γλυκά μου μάτια» του ..... , αλλά και σε τόσα άλλα ελληνικά και ξένα τραγούδια, στιχουργοί και τραγουδοποιοί εξαντλούν την παρατηρητικότητα και το ταλέντο τους για να μας δώσουν όλη την ποικιλία χρωμάτων και χαρακτήρων των ματιών, πάντα βέβαια μέσα στα πλαίσια του ερωτικού συναισθήματος.

Ίδού όμως που αυτή η αποκλειστικότητα έπαψε να υπάρχει εδώ και λίγο καιρό. Ο περίφημος «καθρέπτης της ψυχής» και η εμπορική του εκμετάλλευση πέρασε ήδη και στο ταχυδρομείο!

Μία σειρά γραμματοσήμων με θέμα την έκφραση των ματιών είναι σίγουρα μια ασυνήθιστη έκδοση. Όλοι γνωρίζουμε πως τα ταχυδρομεία όλου του κόσμου σκαρφίζονται μύριες όσες ιδέες για θεματικές εκδόσεις που θα εντυπωσιάσουν τους φιλοτελιστές. Τα πιο απίθανα θέματα παρελαύνουν πάνω στα διαφημιστικά τους φυλλάδια. Οι αρχές που κάποτε έδιεπαν τη λογική των εκδόσεων (ιστορία, πολιτισμός, σημαντικές προσωπικότητες, φυσικές ομορφιές κλπ.) πάνε από καιρό ...περίπατο. «Ότι πουλάει καλλίτερα». Μέχρι που και η Ελλάδα κυκλοφόρησε σειρά με αυτοκίνητα, θάλεγε κανείς «για να προβάλει την εγχώρια παραγωγή»!

Έτσι λοιπόν και οι Ρώσοι, άφησαν το περίφημο *Ότι τσόνια* για τους τραγουδιστές και τους ερωτευμένους και ρίχτηκαν στην προσπάθεια να πουλήσουν «φιλοτελικά μάτια» στους απανταχού συλλέκτες, προσφέροντας ταυτόχρονα ένα “θείο δώρο” σε όσους κάνουν μία σχετική με τα μάτια θεματική συλλογή.

(Οι υπότιτλοι είναι πιστή μετάφραση αυτών που αναφέρονται πάνω στα γραμματόσημα)

Θυμός

Έκπληξη

Περιφρόνηση

Αποστροφή

Ντροπή

Φόβος

Ευχαρίστηση

Θλίψη

Ενοχή

Ενδιαφέρον

Με αφορμή τις νέες εκδόσεις

«Ο μηχανισμός» των Αντικυθήρων

Ήταν παραμονές Πάσχα του 1900, όταν δυο σφουγγαράδικα της Σύμης που έρχονταν από την Αφρική αναγκάστηκαν να καταφύγουν σε μία κοντινή ακτή των Αντικυθήρων. Ήταν όμως Μεγάλη Εβδομάδα και η ιδέα να βγάλουν μερικά νησίσσιμα θαλασσινά από ένα κοντινό κάβο φάνηκε καλή. Ένα από τα καΐκια πήγε ένα δύτε μέχρι την Βλυχάδα, όπως λεγόταν ο κάβος, και σε 25 μέτρα από την ακτή τον κατέβασε με σκάφανδρο στις 35 οργιές.

Σε λίγο ο δύτες έκανε σινιάλο να τον τραβήξουν επάνω. Και αντί για στρείδια και πίνες, ανέβασε στο καΐκι ένα χάλκινο χέρι αγάλματος.

Οι καπετάνιοι των δυο καϊκιών εντυπωσιάστηκαν από το εύρημα και δεν άντεξαν στον πειρασμό να μη βουτήξουν κι αυτοί. Τότε τα μάτια τους αντίκρισαν ένα εκπληκτικό θέαμα. Ένα βουλιγαμένο πλοίο βρισκόταν μισοβυθισμένο στη λάσπη. Μαρμάρινα και χάλκινα αγάλματα και πλήθος άλλα αντικείμενα βρισκόνταν πάνω του ή διάσπαρτα, σε μια ακτίνα 55 μέτρων, μισοκαλυμμένα από λάσπη.

Με την επιστροφή τους στη Σύμη, οι караβοκύρηδες αποσιώπησαν το γεγονός. Στο μυαλό τους γύριζαν διάφορες σκέψεις... Όμως υπήρχε ο Συμιακός καθηγητής της Αρχαιολογίας Α. Οικονόμου, ο οποίος, μόλις πληροφορήθηκε το γεγονός, άρχισε επίμονες προσπάθειες για να πεισθούν οι ναυτικοί πως πρέπει να δηλώσουν τα ευρήματά στην κυβέρνηση. Τελικά, μετά από επτάμηνη πίεση, τους έπεισε.

Η επαφή με το Υπουργείο

1. Ο «Μηχανισμός των Αντικυθήρων», όπως βρέθηκε το 1900 στο αρχαίο ναυάγιο

Παιδείας πραγματοποιήθηκε, υπογράφηκε συμβόλαιο με το οποίο θα αμείβονταν τόσο για τα δικαιώματα ανεύρεσης, ανάλογα με την αξία των ευρημάτων, όσο και για τις εργασίες ανέλκυσής τους από το βυθό, και διατέθηκε το οπλιταγωγό «Μυκάλη» να ρυμουλκήσει τα δύο καΐκια μέχρι τα Αντικύθηρα.

Η δουλειά των δυτών ήταν ιδιαίτερα δύσκολη. Συνεχής θαλασσοταραχή, επικίνδυνες ξέρες στην περιοχή, αδυναμία

2. Ο πανέμορφος χάλκινος «Έφηβος των Αντικυθήρων»

παραμονής των δυτών στο βυθό πάνω από πέντε λεπτά εξαιτίας του βάθους των 60 μέτρων...

Χρειάστηκε να έρθει κι άλλο πλοίο από τον Πειραιά. Οι προσπάθειες κράτησαν μέρες και, δυστυχώς, είχαν και θύματα. Ένας δύτες σκοτώθηκε και άλλοι δύο τραυματίστηκαν σοβαρά. Τελικά, το αποτέλεσμα δικαίωσε όλες τις θυσίες, τους κόπους, τις δαπάνες. Μαρμάρινα και χάλκινα αγάλματα, πολυάριθμα πήλινα αγγεία, αντικείμενα... Αλλά και κάτι ακόμα: κάτι περιεργά κομμάτια από οξειδωμένο μπρούντζο που θύμιζαν σπασμένα γρανάζια, που καταχωρήθηκαν από τους αρχαιολόγους σαν «ωρολόγιο η εξάντας» (Εικ. 1).

Η έρευνα αποκάλυψε πως το πλοίο ήταν ελληνικό, του 1ου αι. π.Χ.. Ήταν ένα από τα πολλά που κατά καιρούς μετέφεραν έργα τέχνης στη Ρώμη. Ταυτόχρονα τα αγάλματα καθαρίστηκαν, αξιολογήθηκαν. Ένα από αυτά ήταν και ο περίφημος «Έφηβος των Αντικυθήρων» (Εικ. 2), χάλκινο άγαλμα του 340 π.Χ., από τα ελάχιστα χάλκινα που έχουν βρεθεί ως σήμερα. Ίσως απεικονίζει τον Περσέα ή τον Πάρι, η κάποιον ανώνυμο αθλητή. Ήταν ακόμα και μία θαυμάσια κεφαλή, που ονομάστηκε η «Κεφαλή του Φιλοσόφου» (Εικ. 3).

Στο μεταξύ, τα οξειδωμένα μπρούντζινα γρανάζια έμειναν ξεχασμένα για καιρό, έως ότου τα «ανακάλυψε» ο Άγγλος φυσικός Ντέρεκ ντε Σόλα Πράις (Derek De Solla Price, 1922-1983). Του κέντρισαν το ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Οι πρώτες ανακοινώσεις προκάλεσαν τη γενική έκπληξη

και την αμηχανία της παγκόσμιας επιστημονικής κοινότητας. Τελικά, με επίπονες μελέτες 13 χρόνων, με τη χρήση ακτίνων χ και γ, και με τη βοήθεια του Πυρηνικού Κέντρου “Δημόκριτος” (Εικ. 4), διαπίστωσε τελικά, μόλις το 1973, ότι αποτελούσαν κομμάτια ενός οργάνου που χρησίμευε για τον υπολογισμό της ανατολής και της δύσης των αστερών και αστερισμών του ζωδιακού συστήματος, τις διάφορες φάσεις της σελήνης, το σεληνιακό και ηλιακό έτος και τις θέσεις των πλανητών σε συγκεκριμένες περιόδους (Εικ. 5).

Ο μηχανισμός, που σήμερα φυλάσσεται στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, είναι η αρχαιότερη σωζόμενη διάταξη από γρανάζια. Είναι φτιαγμένος από μπρούντζο σε ένα ξύλινο πλαίσιο πιθανών διαστάσεων 33 X 17 X 10 εκ. και έχει προβληματίσει και συναρπάσει πολλούς ιστορικούς της επιστήμης και της τεχνολογίας αφότου ανακαλύφθηκε. Η πιο αποδεκτή θεωρία σχετικά με τη λειτουργία του υποστηρίζει ότι ήταν ένας αναλογικός υπολογιστής σχεδιασμένος για να υπολογίζει τις κινήσεις των ουρανίων σωμάτων. Πρόσφατες λειτουργικές ανακατασκευές της συσκευής υποστηρίζουν αυτήν την ανάλυση. Η μηχανή είναι ακόμα εντυπωσιακότερη, αν συνυπολογίσουμε το γεγονός ότι εμπεριέχει ένα διαφορεικό γρανάζι, το οποίο πιστευόταν μέχρι τότε ότι δεν είχε εφευρεθεί μέχρι τον 13ο μ.Χ. αιώνα. Επίσης, αξίζει να αναφερθεί ότι αντίστοιχοι αστρονομικοί υπολογισμοί απαιτούν χρήση αριθμών με έξι δεκαδικά ψηφία...

Η έρευνα προσδιόρισε επίσης ότι ο «αστρονομικός υπολογιστής» κατασκευάστηκε το 82 ή 87 π.Χ. στη Ρόδο, ίσως από τον αστρονόμο Γέμινο που έζησε εκεί τον 1ο αι. π.Χ., ή στο εργαστήριο του φιλόσοφου Ποσειδώνιου που έζησε στο ίδιο νησί των

3. “Κεφαλή Φιλοσόφου”, ένα από τα ευρήματα των Αντικυθήρων

ίδια εποχή.

Η μελέτη του συνεχίζεται από Έλληνες και ξένους ειδικούς σε μία πολυάριθμη διαπανεπιστημιακή ομάδα. Κατασκευ-

4. Ατομικό Κέντρο “Δημόκριτος”. Συνέβαλε στην αποκάλυψη του “μυστικού” του “μηχανισμού”.

άστηκε μάλιστα ειδικός αξονικός τομογράφος βάρους 8 τόνων για την έρευνα του μηχανισμού των Αντικυθήρων. Τα αποτελέσματα την έρευνας έδειξαν ότι οι 30 οδοντωτοί τροχοί του περιστρέ-

5. Ο μηχανισμός των Αντικυθήρων, ο πρώτος στον κόσμο αστρονομικός υπολογιστής

φονταν γύρω από 10 άξονες. Η λειτουργία του μηχανισμού κατέληγε σε 4 καντράν όπως τα σημερινά ρολόγια, με έναν ή περισσότερους δείκτες για το καθένα. Με τη βοήθεια του τομογράφου έχουν διαβαστεί αρκετές από τις επιγραφές που υπήρχαν στους περιστρεφόμενους δίσκους οι οποίες αφενός αφορούσαν ονόματα αστρονομικών σωμάτων και αφετέρου οδηγίες χρήσης του.

Και ενώ ο ίδιος ο Πράις πιστεύει ότι “ο μηχανισμός των Αντικυθήρων πρέπει να συγκαταλέγεται στις μέγιστες βασικές μηχανικές εφευρέσεις όλων των εποχών”, ο γνωστός συγγραφέας, ερευνητής και πατέρας του δορυφόρου Άρθουρ Κλάρκ, αφού μελέτησε όλα τα σχετικά με τον «αναλογικό υπολογιστή» των Αντικυθήρων, αναφέρει:

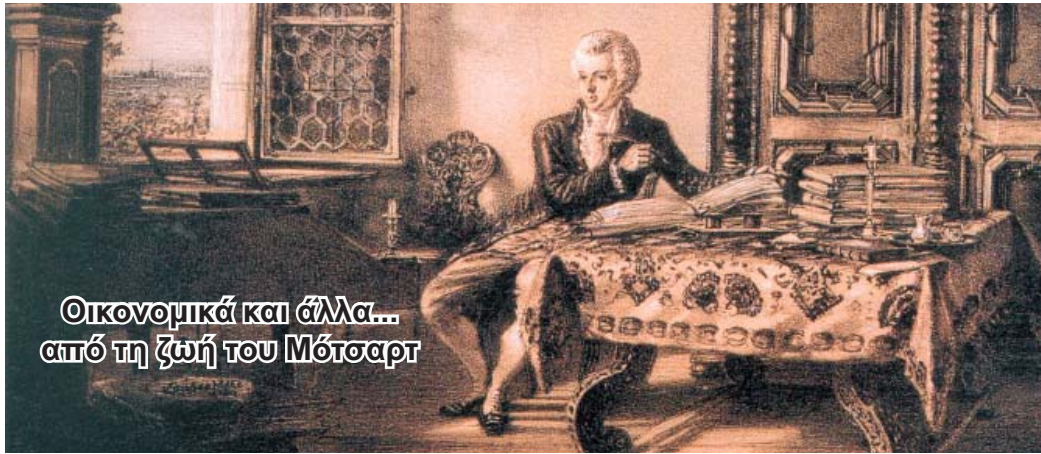
Αν και είναι πάνω από 2.000 χρόνια παλιός, αντιπροσωπεύει ένα επίπεδο το οποίο η τεχνολογία μας δεν κατάφερε να φτάσει παρά το 18ο αιώνα...

...Αν η διαίσθηση των Ελλήνων είχε προλάβει την εφευρετικότητά του Γαλιλαίου, η βιομηχανική επανάσταση ίσως να είχε αρχίσει 1.000 χρόνια πριν τον Κολόμβο. Τώρα δε θα τριγυρούσαμε απλά στο φεγγάρι. Θα είχαμε φτάσει στα κοντινότερα άστρα.

Παντελής Λεούσης
Πηγή: Internet

Σημείωση: Είναι κρίμα που τα διαφημιστικά φυλλάδια του ΕΛΤΑ δεν προσφέρουν πια καμία θεματική ή μορφωτική πληροφορία. Ειδικά για τέτοιου ενδιαφέροντος εκδόσεις, νομίζουμε ότι -έστω λίγες, συμπτυκνωμένες πληροφορίες- θα ήταν απαραίτητες.

Οικονομικά και άλλα... από τη ζωή του Μότσαρτ

Αλήθεια, αναρωτήθηκε κανείς σε τι ύψος θα έφθαναν οι οικονομικές απολαβές του Μότσαρτ από πνευματικά δικαιώματα, αν ζούσε σήμερα; Οι ειδικοί ανεβάζουν το ποσό στα 20 εκατομμύρια δολάρια το χρόνο. Η διαπίστωση αυτή βγαίνει μέσα από συγκριτικά στοιχεία.

Ας πάρουμε σαν παράδειγμα τις απολαβές του γνωστού Γάλλου συνθέτη Μορίς Ραβέλ. Με το πέρας του έργου του στο ραδιόφωνο, οι κληρονόμοι του πήραν 10 εκατομμύρια φράγκα το χρόνο. Αν υπολογίσουμε ότι το έργο του Μότσαρτ ακούγεται τουλάχιστον τέσσερες φορές περισσότερο από αυτό του Ραβέλ, τότε τα 40.000.000 γαλλικά φράγκα θα ήταν το μικρότερο ποσό που θα μπορούσαμε να υπολογίσουμε.

Ο διευθυντής της Όπερας των Παρισίων Gérard Mortier έκανε έναν υπολογισμό του ποσού που ο Μότσαρτ έλαβε σαν αμοιβή για το ανέβασμα της όπερας *Οι Γάμοι του Ντον Τζιοβάνι*. Πρέπει να ήταν περίπου 14.000 σημερινά €. Συνεπώς ο Μότσαρτ μπορεί να μην έκανε περιουσία από τη σύνθεση, όμως «δεν πέθανε της πείνας» όπως ισχυρίζεται ο θρύλος! Εξάλλου, είχε και αυτός τα ανεβάσματά του και τις μεταπτώσεις, όπως όλοι. Σε μια επιστολή του 1785, ο πατέρας του Λεοπόλδος γράφει:

...Αν ο γιος μου αυτή τη στιγμή δεν έχει χρέη να πληρώσει, νομίζω

πως θα μπορούσε να καταθέσει στην τράπεζα 2000 φιορίνια. Τα χρήματα υπάρχουν σίγουρα....

Η διατροφή του ήταν άριστη, το διαμέρισμα άνετο και ευχάριστο. Ας δούμε τι περιείχε η ιματιοθήκη του, όπως καταγράφηκε αμέσως μετά το θάνατό του: Ένα επανωφόρι γκρι σουρί, ένα φράκο από μπλε τσόχα με γούνα, τέσσερα διαφορετικά σακάκια, εννέα ζεύγη μεταξωτές κάλτσες, τέσσερες λευκές γραβάτες, κλπ. Ασφαλώς δεν πρόκειται για βεσιτάριο φτωχού... Όμως ο Αμαντέους ήταν πάντα και σίγουρα χρεωμένος.

Ας έρθουμε τώρα στα «πνευματικά δικαιώματα» από τις συνθέσεις του. Τα χρόνια εκείνα, οι επιτυχίες των έργων του δεν εξασφάλιζαν μόνιμα έσοδα όπως σήμερα. Η *Αρπαγή απ' το Σεράι* και ο *Ντον Τζιοβάνι*, για παράδειγμα, που μέχρι τις μέρες μας έχουν κάνει πολλές χιλιάδες παραστάσεις σε ολόκληρο τον κόσμο, σήμερα θα του εξασφάλιζαν οικονομική άνεση για το υπόλοιπο της ζωής του. Στην εποχή του όμως δεν υπήρχαν τα πνευματικά δικαιώματα...

Μία από τα λίγες πηγές εσόδων ενός συνθέτη ήταν η πώληση του δικαιώματος εκτύπωσης και διάθεσης της παρτιτούρας των έργων στους εκδότες. Π.χ., για τα *Έξη κουαρτέτα αφιερωμένα στον Χάιντν*, ο εκδότης Αρτάρια του

μέτρησε 450 φιορίνια. Υπολογίζοντας ότι ένα φιορίνι ισοδυναμεί με περίπου 20 €, έχουμε ένα ποσό των 9000 €. Η αμοιβή για τις παρτιτούρες των όπερων ήταν καλύτερη: Οι *Γάμοι του Ντον Τζοβάνι* απέφεραν 450 φιορίνια!

Στο βιβλίο του H.C.Robbins Landon 1791, *Ο τελευταίος χρόνος του Μότσαρτ*, ο συγγραφέας εξηγεί ότι ο συνθέτης δεν μπορούσε να λάβει αμοιβή για τα έργα του παρά μόνο αν τα ερμήνευε ο ίδιος ή διεύθυνε ο ίδιος την ορχήστρα που τα εκτελούσε. Όμως οι συναυλίες της εποχής δίνονταν, μετά από πρόσκληση, στις αυλές των ευγενών. Δεν υπήρχαν θέατρα ή δημόσιοι χώροι για την παρουσίαση συναυλιών για το κοινό. Αυτού του είδους η μουσική ήταν αποκλειστικό προνόμιο των αρχόντων και των πολύ πλουσίων, οι οποίοι και συντηρούσαν τους καλλιτέχνες.

Οι συναυλίες στις αυλές απέφεραν στον Μότσαρτ από 500 έως 1500 φιορίνια. Σε αυτά τα έσοδα προστίθενται τα μαθήματα πιάνου, προς 27 φιορίνια το μήνα, συν (από το 1787 και εντεύθεν) 800 φιορίνια που ήταν ο μισθός που λάβαινε σαν «Αυτοκρατορικός μουσικός» (πολύ μικρότερος από εκείνον του προκατόχου του Κριστόφορο Γκλούκ, που αμειβόταν με 2000). Στο σύνολο, πάντα κατά τον Landon, στα χρόνια που ο Μότσαρτ έζησε στη Βιέννη θα πρέπει να κέρδιζε από 2000 έως 6000 φιορίνια το χρόνο. Συγκρίνοντας

το ποσό με τα 12 φιορίνια που αμειβόταν η οικιακή βοηθός του και τα 300 ενός δασκάλου, κανείς δεν μπορεί να ισχυριστεί ότι δεν ήταν αρκετά για να ζήσει άνετα, ούτε βέβαια ότι κέρδιζε κάτι ανάλογο με αυτό που κερδίζει σήμερα ένας Φοίβος ή μία Βίσσυ!

Και όμως, παρά τα αρκετά έσοδά του, ο Μότσαρτ ήταν πάντα χρωσμένος. Δούλευε νύχτα-μέρα για να προλάβει τις παραγγελίες των έργων, τα μαθήματα που παρέδιδε, τις πρόβες, τις συναυλίες, τις περιοδείες... Όλα αυτά για να πληρώνει τα χρέη του, που δεν τελείωναν ποτέ... Ο Μότσαρτ ήταν αυτό που λέμε «τρυπιοχέρης». Ούτε είχε ποτέ αντιληφθεί την αξία του χρήματος. Τον ενδιέφερε μόνο για να το σκορπάει. Σπαταλούσε πάντα όσα είχε διαθέσιμα και αντιλαμβανόταν την έλλειψή τους μόνο όταν του ...έλειπαν!

Και οι μεγαλοφυΐες έχουν τα ελαττώματά τους...

Μήπως όμως, τελικά, ο σπάταλος χαρακτήρας του Μότσαρτ ωφέλησε την ανθρωπότητα, το μουσικό πολιτισμό; Ίσως ναι. Διότι στην προσπάθειά του να προλάβει τους δανειστές του, έγραφε, έγραφε ακατάπαυτα. Πέθανε στα 35 του και άφησε περισσότερα από 600 σπουδαία έργα. Μήπως θα ήταν πολύ λι-

γότερα αν δεν χρωστούσε; Πολύ πιθανό!

Λάκης Τσάκωνας

Οι σελίδες του Θεματικού Φιλοτελιστή είναι στη διάθεση κάθε φιλοτελιστή που θέλει να εκφράσει μία άποψη, να δημοσιεύσει ένα άρθρο, να κάνει μία ανακοίνωση, πάντα σε σχέση με τον Θεματικό Φιλοτελισμό. Περιμένουμε τη συνεργασία σας.

Είναι βέβαιο ότι οι περισσότεροι από τους αναγνώστες μας έχετε κάποια απορία σχετική με τη θεματική συλλογή σας, με το θεματικό φιλοτελισμό. Μη διστάζετε να μας ρωτήσετε, γραπτώς, τηλεφωνικώς ή με E-mail. Οι απαντήσεις θα σας δοθούν μέσω των σελίδων του Θ.Φ., σε τρόπο ώστε να φανούν χρήσιμες και σε άλλους συλλέκτες.

Θύματα του αυτοκινήτου

Μία συλλογή αυτοκινήτου εξετάζει ασφαλώς πολλές παραμέτρους, όπως παρουσιάζονται στο θαυμάσιο πλάνο της σχετικής στήλης.

Εντούτοις, μία παράμετρος που δεν συνάντησα ακόμα σε κάποια συλλογή από τις πολλές που είχα την ευκαιρία να μελετήσω είναι αυτή που θα μπορούσε να έχει τον τίτλο «Τα θύματα του αυτοκινήτου».

Προστρέχοντας σε όποια πηγή βρήκα πιο πρόσφορη, αλλά και ρωτώντας όσους φίλους συνάντησα τον τελευταίο καιρό, δημιούργησα έναν κατάλογο «θυμάτων του αυτοκινήτου» που μόνο ευκαταφρόνητος δεν είναι.

Απο τον ελληνικό χώρο:

- Ο Αλέξανδρος Παναγούλης, ο γνωστός ήρωας της αντίστασης ενάντια στη χούντα, έχασε τη ζωή του τη νύχτα της Πρωτομαγιάς του 1976 στη λεωφόρο Βουλιαγμένης.

- Ο στρατιωτικός και πολιτικός Στέφανος Σαράφης σκοτώθηκε το 1957 από αυτοκίνητο που οδηγούσε Αμερικανός λοχίας, στην παραλιακή λεωφόρο του Αλίου.

Από τις ξένες προσωπικότητες:

- Η βασίλισσα Astrid του Βελγίου, σύζυγος του βασιλιά Λεοπόλδου Γ' και μητέρα των βασιλέων Βαλδουίνου και Αλβέρτου, σκοτώθηκε στις 29 Αυγούστου 1935, στις ακτές της λίμνης της Ζυρίχης, όταν η Μερσεντές που οδηγούσε ο σύζυγός της ξέφυγε από

το δρόμο.

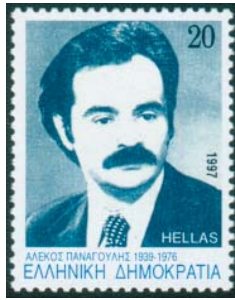
- Η πριγκίπισσα του Μονακό, η πανέμορφη Grace Kelly των νεανικών ονείρων μας, έχασε τη ζωή της μέσα σε μία Rover 2000, σε ένα δρόμο του Πριγκιπάτου, στις 14 Αυγούστου 1982.

- Η πανέμορφη πριγκίπισσα της Ουαλίας, η δημοφιλέστατη Νταϊάνα, άφησε άναυδη ολόκληρη την ανθρωπότητα με το γνωστό δυστύχημα στο τούνελ του Pont de l'Alma του Παρισιού στις 31 Αυγούστου 1997, κατά το οποίο έχασε τη ζωή της μαζί με το σύντροφό της Dodi Al-Fayed.

- Ο γνωστός «Πατέρας της Άνοιξης της Πράγας του 1967», ο Σλοβάκος πολιτικός Αλεξάντερ Ντούμπσεκ, σκοτώθηκε στις 7 Νοεμβρίου 1992, στον αυτοκινητόδρομο Πράγας - Μπρατισλάβας, όταν η BMW στην οποία επέβαινε βγήκε από το δρόμο.

- Διάσημο θύμα του αυτοκινήτου από το στρατιωτικό χώρο έχουμε το στρατηγό George Patton, τον λεγόμενο «Ήρωα των Αρδενών». Τραυματίστηκε θανάσιμα ύστερα από σύγκρουση της Κάντιλακ στην οποία επέβαινε με ένα φορτηγό.

- Ο κόσμος των σπορ έχει θρηνήσει πλήθος από σπουδαία ονόματα. Ο αξέχαστος Βέλγος δρομέας των 1500 μ. Ίβο Βαν Ντάμε, χρυσός Ολυμπιονίκης στο Μόντρεαλ το 1976, έχασε τη ζωή του στη Γαλλία, ένα μόλις χρόνο μετά το θρίαμβό του.

• Ο Μίκι Χέιλγουντ (Mike Hailwood), παγκόσμιος πρωταθλητής αγώνων μοτοσικλέτας του 1960, με εννέα παγκόσμιους τίτλους μεταξύ των ετών 1961-1979 και 14 στους αγώνες της Νήσου Μαν μεταξύ 1961-1979, έσβησε πάνω στην άσφαλο, μετά από σύγκρουση αυτοκινήτων στην Οξφόρδη της Αγγλίας.

• Όμως, ακόμα πιο κοντά στη μνήμη μας είναι εκείνο το μοναδικό αστέρι του Μπάσκετ, ο Κροάτης Πέτροβιτς, που είχε εκπλήξει Ευρώπη και Αμερική με το ταλέντο του. Στις 7 Ιουνίου 1993, στον αυτοκινητόδρομο προς το Μόναχο, το αυτοκίνητο στο οποίο επέβαινε συγκρούστηκε με μία νταλίκα. Ο θάνατός του ήταν ακαριαίος. Ήταν μόλις 28 ετών.

Ο κόσμος του θεάματος είναι και αυτός γεμάτος από θύματα του αυτοκινήτου:

• Η πρωτοπόρος Αμερικανίδα χορεύτρια, η ελληνολάτρη Ιζαντόρα Ντάνκαν, έχασε τη ζωή της όταν η μακριά εσάρπα της τυλίχτηκε στη ρόδα της Μπουγκάτι που οδηγούσε. Ιταλός φίλος της και της έσπασε το λαιμό (1927). Μερικά χρόνια πριν τα δύο παιδιά της πνίγηκαν στα νερά του Σηκουάνα όταν λύθηκαν τα φρένα της σταματημένης Μερσεντές και το αμάξι κύλησε μέσα στο ποτάμι.

• Η συγγραφέας του «Όσα παίρνει ο άνεμος» Μάργκαρετ Μίτσελ παρασύρθηκε από αυτοκίνητο ενώ διέσχιζε το δρόμο και σκοτώθηκε ακαριαία (1949).

• Η μεγάλη τραγουδίστρια της τζαζ, η «Αυτοκράτειρα του Μπλουζ» Μπέσι Σμιθ, μετά από

αυτοκινητιστικό ατύχημα, πέθανε στην είσοδο ενός νοσοκομείου για λευκούς στο Μέμφις των ΗΠΑ (26 Σεπτεμβρίου 1937). Επειδή ήταν μαύρη, αρνήθηκαν να της προσφέρουν τις πρώτες βοήθειες!

• Ο Τζέιμς Ντιν, ο «επαναστάτης χωρίς αιτία» στο σινεμά και στη ζωή, που πρόλαβε να γίνει θρύλος προτού καλά-καλά να αρχίσει την καριέρα του, πλήρωσε με τη ζωή του τη λατρεία του για το αυτοκίνητο και την ταχύτητα. «Θύτης» του ήταν μία Porsche Spider 550/1.500.

Είναι ευνόητο ότι προσπάθησα να θυμηθώ η να αναζητήσω ονόματα θυμάτων του αυτοκινήτου που υπάρχουν σε γραμματόσημα. Διαφορετικά θα χρειαζόντουσαν πολλές σελίδες για την αναφορά περισσότερων θυμάτων, επίσης επωνύμων, που δεν μνημονεύονται φιλοτελικά.

Το αυτοκίνητο σκοτώνει. Όλοι το γνωρίζουμε. Τα θύματα είναι καθημερινά. Φίλοι μας, γνωστοί, συγγενείς, χάνονται κάθε τόσο...

«Ουδέν καλόν αμιγές κακού», κατ' αντιστροφή του σχετικού ρητού. Το αυτοκίνητο είναι χρήσιμο, πολύτιμο, αναντικατάστατο, παρά τα γνωστά ελαττώματά του, τους κινδύνους του. Αρκεί να γίνεται «λελογισμένη» χρήση του. Και το μαχαίρι είναι επικίνδυνο στα χέρια ενός παιδιού, ενός απρόσεκτου, ενός κακοποιού... Δεν σημαίνει ότι πρέπει να το καταριόμαστε... ή να το καταργήσουμε...

Παντελής Λεούσης

Το γαλεόνι Βάσα και η παράξενη ιστορία του

Ο επισκέπτης που θα βρεθεί στο ιστορικό κέντρο της Σουηδικής πρωτεύουσας, της Στοκχόλμης, ασφαλώς θα εντυπωσιαστεί από ένα πανέμορφο, επιβλητικό πλοίο που δεσπόζει αγέρωχο, δίπλα στο λιμάνι. Με τα ψηλά κατάρτια του, το εντυπωσιακό σκαρί, τις μπουκαπόρτες και τα κανόνια του, θάλεγε κανείς ότι βγήκε από χολιγουντιανή ταινία με θαλασσοπόρους, πειρατές και θαλασσιούς άλλων εποχών.

Αυτό το πλοίο, το σουηδικό γαλεόνι (πολεμικό ιστιοφόρο) Βάσα (WASA στα Σουηδικά), είχε ίσως την πιο σύντομη σταδιοδρομία και το πιο παράξενο, δραματικό, όσο και άδοξο τέλος στην παγκόσμια ναυτική ιστορία.

Το 1620, ο βασιλιάς Γουσταύος Β' Αδόλφος (1611-) έδωσε εντολή να ναυπηγηθεί ένα πολεμικό πλοίο που να καλύπτει τις τελειότερες τεχνικές προδιαγραφές της εποχής και να είναι διακοσμημένο με τρόπο που να ανταποκρίνεται στη μεγαλοπρέπεια του σουηδικού βασιλικού του οίκου των Βάσα. Το όνομά του θα ήταν Wasa, αυτό το ίδιο του Βασιλικού Οίκου.

Η κατασκευή διάρκεσε 28 ολόκληρα χρόνια. Το αποτέλεσμα ήταν ένα πράγματι μεγαλόπρεπο ιστιοφόρο, διαστάσεων 62 μ μήκους και 11.5 μ πλάτους, περηφάνεια και καμάρι του σουηδικού ναυτικού.

Στις 10 Αυγούστου 1628, το Βάσα άνοιξε πανιά από τη Στοκχόλμη για το παρθενικό του ταξίδι. Χιλιάδες κόσμου είχε κατακλύσει τις προβλήτες, κατευδώνοντάς το με συγκίνηση, κουνώντας μαντήλια και χειροκροτώντας, ενώ οι σημαίες του πλοίου κυμάτιζαν γιορταστικά.

Όμως η χαρά και η γιορτή κράτη-

σαν πολύ λίγο. Ελάχιστα λεπτά μετά, πριν ακόμα το πλοίο βγει από το λιμάνι, ένα ξαφνικό μπουρίνι το έσπρωξε με δύναμη από τα πλάγια, το έγειρε, και το βύθισε, στέλνοντας μαζί στο βυθό 55 άνδρες. Οι μπουκαπόρτες των κανονιών, καθώς ήταν ανοικτές, επέτρεψαν τη γρήγορη είσοδο του νερού. Ίσως και η κακή του φόρτωση, η άμεση μετατόπισή του φορτίου... Κανείς δεν θα μάθει ποτέ με ακρίβεια...

Πέρασαν πάνω από 300 χρόνια. Το Βάσα έμεινε πάντα στο βυθό του λιμανιού της Στοκχόλμης, σχεδόν ξεχασμένο, μισοσκεπασμένο από τη λάσπη.

Το 1950 ο Anders Franzén, νεαρός ερασιτέχνης αρχαιολόγος με γνήσια αγάπη της θαλάσσιας αρχαιολογίας, άρχισε έρευνες στο αρχιπέλαγος, έξω από τη Στοκχόλμη. Μίλησε με ναυτικούς και ψαράδες, χρησιμοποίησε ηχητικά μηχανήματα, μελέτησε αρχεία... Μέχρι που τον Αύγουστο του 1956, με τη βοήθεια υποβρύχιου διατρητικού μηχανήματος, κατόρθωσε να φέρει στην επιφάνεια ένα κομμάτι ξύλου μαύρης βελανιδιάς, από αυτό που χρησιμοποιούταν για την κατασκευή πλοίων τα χρόνια του Βάσα. Αμέσως μετά, οι δύτες της Ναυτικής Σχολής Δυτών, με επικεφαλής τον διοικητή

τους Per Edvin Fälting, επιβεβαίωσαν την ύπαρξη του πλοίου: "Ήταν όρθιο, σκεπασμένο με λάσπη από τη ίσαλο γραμμή και κάτω". Η έκπληξή τους όμως ήταν ακόμα μεγαλύτερη όταν διαπίστωσαν ότι το γαλεόνι ήταν αρκετά καλά διατηρημένο, προφανώς χάρη στη λάσπη του βυθού που το είχε περιβάλει, αλλά και λόγω της μη ύπαρξης στα υφάλμυρα νερά της Στοκχόλμης ενός τύπου σκουληκιού

Ο βασιλιάς Γουσταύος Β' Αδόλφος που έδωσε την εντολή κατασκευής του

Η πλήρη και η πρύμη του Βάσα, μετά την αποκατάστασή του. Στο βάθος διακρίνεται το Μουσείο Βάσα.

που κατατρώνει το ξύλο.

Το γεγονός χαιρέτιστηκε με μεγάλο ενθουσιασμό από το σουηδικό λαό. Σύντομα δημιουργήθηκε Επιτροπή Βάσα, συνεργάστηκε με τη σουηδική κυβέρνηση και άρχισε η πολύπλοκη διαδικασία ανέλευσης. Ήταν έργο δύσκολο, πολυδάπανο και χρονοβόρο, που απαιτούσε ιδιαίτερη προσοχή και ακριβείς κινήσεις για να μη προκληθούν ζημιές στο εύθραυστο από την πολυκαιρία σκαρί και τη μακροχρόνια επίδραση του νερού.

Πέντε χρόνια διάρκεσαν οι διαδικασίες ανάσυρσης από το βυθό και της λεπτόλογης αποκατάστασής του. Τα κατεστραμμένα ή φθαρμένα μέρη του αντικαταστάθηκαν, συμπεριλαμβανομένης και ολόκληρης της υπερκατασκευής, για την οποία χρησιμοποιήθηκε αυθεντική ξυλεία που είχε βρεθεί κοντά στα συντρίμια. Αποκαταστάθηκαν επίσης ή συμπληρώθηκαν οι θαυμάσιες ξυλόγλυπτες και μεταλλικές επιχρυσωμένες διακοσμήσεις του. Έτσι, το ιστορικό πλοίο, επέστρεψε ουσιαστικά στην αρχική του κατάσταση.

Όμως το εκπληκτικό είναι ότι το 95% του Βάσα, όπως είναι σήμερα, ανακατασκευάστηκε με τα αυθεντικά υλικά του ίδιου του

Το ΒΑΣΑ σε έκδοση της Ουγγαρίας

πλοίου.

Εκτός από αυτό το ίδιο το σκάφος, ανασύρθηκαν χιλιάδες ακόμα αντικείμενα που ανήκαν σε αυτό και στους ναυτικούς του. Από πανιά και εργαλεία μέχρι ενδύματα και μαχαιροπήρουνα, όλα καθαρίστηκαν, συντηρήθηκαν, αναδείχθηκαν και φιλοξενούνται, μαζί με το εντελώς αποκαταστημένο πλοίο, στο Μουσείο Βάσα (Wasamuseet), που κατασκευάστηκε στο λιμάνι της Στοκχόλμης, δίνοντας μια πολύ καλή εικόνα της ζωής επάνω στα σκάφη του 17ου αιώνα.

Στο μουσείο προστέθηκαν μάλιστα και εκθέματα που περιγράφουν τη σουηδική κοινωνία του 1600, μεγαλώνοντας το ενδιαφέρον του επισκέπτη.

Η μοίρα είναι συχνά παράξενη, ακόμα και για τα αντικείμενα... Το Βάσα, προορισμένο για βασιλικό πλοίο, ναυπηγήθηκε με τα πιο σύγχρονα μέσα και τεχνολογία της εποχής του, στα καλύτερα ολλανδικά ναυπηγεία. Βυθίστηκε προτού καλά-καλά ξεκινήσει το παρθενικό του ταξίδι... Μετά από 300 χρόνια ανασύρθηκε από τον υγρό τάφο του, μέσα από τη λάσπη του λιμανιού, ο αποκρουστικός εναγκαλισμός της οποίας φαίνεται όμως πως υπήρξε ευεργετικός... Σήμερα το πλοίο είναι το μόνο υπάρχον άθικτο γαλεόνι του 17ου αιώνα στον κόσμο.

Πανέμορφο, επιβλητικό, αγέρωχο, προσελκύει καθημερινά χιλιάδες επισκέπτες της πανέμορφης σουηδικής πρωτεύουσας...

Π. Λ.

Η Φιλοτελική Ένωση Καρδίτσας
 με αφορμή τη συμπλήρωση 20 χρόνων από την ίδρυσή της
 διοργανώνει Πανελλήνια Φιλοτελική Έκθεση
 από 4 έως 12 Νοεμβρίου 2006

Αχ! Αυτό το πλάνο...

Λιτό, αλλά σαφές και ορθολογιστικό πλάνο του Γάλλου συλλέκτη *Antoine Orani* που δημοσιεύτηκε, μαζί με άλλα επιλεγμένα, σε έκδοση της Αργεντινής Φιλοτελικής Ομοσπονδίας, ως υπόδειγμα για τους θεματικούς της Λατινοαμερικάνικης χώρας.

ΝΕΡΟ ΚΑΙ ΖΩΗ

Εισαγωγή

1. Ο ΠΛΑΝΗΤΗΣ ΓΗ ΚΑΙ ΤΑ ΝΕΡΑ ΤΟΥ
1.1. Η ιστορία μιας σταγόνας νερού

2. ΤΟ ΝΕΡΟ ΚΑΙ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ
2.1. Ακολουθώντας το ρεύμα:
Από την πηγή στον ωκεανό
2.2. Αναζήτηση και εφοδιασμός με νερό
2.3. Διανομή του νερού

3. ΤΟ ΝΕΡΟ, ΜΙΑ ΖΩΤΙΚΗ ΑΝΑΓΚΗ
3.1. Νερό, διατροφική ανθρώπινη ανάγκη
3.2. Ιαματικές πηγές, πηγή υγείας
3.3. Το νερό στην καθημερινή ζωή
3.4. Όταν τα φυτά και τα ζώα διψούν

4. ΝΕΡΟ, ΦΥΣΙΚΟΣ ΠΟΡΟΣ ΠΟΥ ΕΧΕΙ
ΑΝΑΓΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
4.1. Διατήρηση της ποιότητας
4.2. Προστασία της κληρονομιάς μας

ΟΙ ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

α) ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΑ

ΕΛΛΑΔΑΣ

• Στις 14 Σεπτεμβρίου 2006 κυκλοφόρησε αναμνηστική σειρά πέντε γραμματοσήμων, με τίτλο «ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ», στις παρακάτω κλάσεις: € 0,03, 0,05, 0,50, 0,65, 3,80. Εκδόθηκαν συνολικά 300.000 πλήρεις σειρές, σε φύλλα των 25 τεμαχίων.

Εκδόθηκαν επίσης Φάκελοι Πρώτης Ημέρας (τεμ. 35.000), προς € 6,60, Τυποποιημένες Σειρές Γραμματοσήμων (τεμ. 3.000) προς € 7,60, Απλά Λευκώματα Γραμματοσήμων Σειράς (τεμ. 3.000) προς € 15,70 και Κάρτες Μάξιμουμ PREPAID (σετ. 3.000) προς € 8.20 το σετ.

ΟΗΕ

Στις 18-09-2006 κυκλοφόρησε νέα σειρά γραμματοσήμων εκδόσεως ΟΗΕ (U.N.P.A.) με τίτλο «FRANCE», αξίας € 3,73. Ο αντίστοιχος ΦΠΗΚ τιμάται € 4,73, ο ΦΠΗΚ TRIPLE € 4,55 και το τευχίδιο (BOOKLET) € 17,88.

ΚΥΠΡΟΥ

• Στις 14.09.2006 κυκλοφόρησε η σειρά «Πυροσβεστικά οχήματα», αξίας 13, 20 και 50 σεντ, σε 8.000 πλήρεις σειρές. Κυκλοφόρησαν επίσης εικονογραφημένοι ΦΠΗΚ προς 1.03 λίρες έκαστος.

β) ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΕΣ ΣΦΡΑΓΙΔΕΣ

ΕΛΛΑΔΑΣ

• Από 26 έως 30 Ιουνίου 2006 από το Προσωρινό Ταχυδρομικό Κατάστημα στο χώρο λειτουργίας της «Ε' ΦΙΛΟΤΕΛΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΔΡΑΜΑΣ», ταυτόχρονη κυκλοφορία Αναμνηστικών Συλλεκτικών Φακέλων και έκδοση Προσωπικού Γραμματοσήμου

• Στις 23 Ιουνίου 2006 από το Προσωρινό Ταχυδρομικό Κατάστημα που εγκαταστάθηκε στο Ξενοδοχείο "Kalogria Beach Hotel", στο πλαίσιο των εκδηλώσεων για την απονομή της "Γαλάζιας Σημαίας" στην παραλία "Καλογριά Αχαΐας".

• Επ' ευκαιρία της Ναυτικής Εβδομάδας 2006, στις 23 Ιουνίου από το Κεντρικό Φιλοτελικό Κατάστημα Αθηνών, Βύσσης 2 και Αιόλου, και στις 25 Ιουνίου 2006 από το Προσωρινό Ταχυδρομικό Κατάστημα του χώρου των εκδηλώσεων της εορτής, στην πόλη των Ιωαννίνων.

• Στις 30 Ιουλίου 2006 από το Κεντρικό Ταχυδρομικό Κατάστημα Καρπάθου και από το Κεντρικό Φιλοτελικό Κατάστημα Αθηνών, Βύσσης 2 και Αιόλου, με την ευκαιρία του φεστιβάλ "Τσαμπούνας ή Άσκαυλου"

• Στις 12 Αυγούστου 2006 από το Κεντρικό Ταχυδρομικό Κατάστημα Μυτιλήνης και το Κεντρικό Φιλοτελικό Κατάστημα Αθηνών, Βύσσης 2 και Αιόλου, με την ευκαιρία της ελεύσεως του Πατριάρχη Βαρθολομαίου στη Μυτιλήνη.

• Την 1^η Σεπτεμβρίου 2006, από το Κεντρικό Φιλοτελικό Κατάστημα Θεσσαλονίκης, με την ευκαιρία της κοινοφελούς προσφοράς του Παπαφειού Κέντρου Παιδικής Μέριμνας "Ο ΜΕΛΙΤΕΥΣ". Κυκλοφόρησε επίσης Αναμνηστικό Λεύκωμα και Εταιρικό Γραμματόσημο.

• Στις 13 Σεπτεμβρίου 2006, από το Κεντρικό Φιλοτελικό Κατάστημα Αθηνών, Βύσσης 2 και Αιόλου, με την ευκαιρία του εορτασμού των 50 χρόνων λειτουργίας του Ιδρύματος Ευγενίδη.

Ο εικονιζόμενος "συλλέκτης γραμματοσήμων" είναι έργο γνωστού ζωγράφου που πολλοί από εμάς θα ήθελαν να κρεμάσουν στον τοίχο του σπιτιού τους. Ας τον απολαύσουμε, έστω και σε ασπρόμαυρο. Δεν είναι στ' αλήθεια υπέροχος;

• Από 8 έως 17.09.2006, από το Προσωρινό Ταχυδρομικό Κατάστημα που συστάθηκε στο χώρο της 71ης Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης, με την ευκαιρία της λειτουργίας της.

Κυκλοφόρησαν επίσης Ειδικά Φύλλα Προσωπικού Γραμματοσήμου.

• Στις 21 και 22 Σεπτεμβρίου 2006, από το Προσωρινό Ταχυδρομικό Κατάστημα που λειτουργεί στο συνεδριακό χώρο του HYATT Regency Thessaloniki, με την ευκαιρία της διοργάνωσης του 1ου Διεθνούς Συνεδρίου "Ασφαλής πλοήγηση στο Διαδίκτυο".

Κυκλοφόρησαν επίσης συλλεκτικοί εικονογραφημένοι φάκελοι με τη σφραγίδα και προσωπικό γραμματόσημο (€ 2,00) καθώς και τρίφυλλα συλλεκτικά λευκώματα με περιεχόμενο ένα σχετικό φύλλο προσωπικού γραμματοσήμου (€ 15,10).

• Στις 24 Σεπτεμβρίου 2006, από το Κεντρικό Φιλοτελικό Κατάστημα Αθηνών, με την ευκαιρία της επετείου των 150 χρόνων από την ίδρυση της Ελληνογαλλικής Σχολής "JEANNE D'ARC".

• Στις 25 Σεπτεμβρίου 2006, από το Προσωρινό Ταχυδρομικό Κατάστημα που λειτουργεί στο χώρο των εκδηλώσεων, με την ευκαιρία των εορτασμών των 100 χρόνων λειτουργίας του Μουσικοδραματικού Συλλόγου Χωριστής "Η αναγεννηθείσα Μακεδονία".

γ) ΣΦΡΑΓΙΣΤΙΚΟΙ ΔΑΚΤΥΛΙΟΙ ΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΑ ΣΥΝΘΗΜΑΤΑ

ΕΛΛΑΔΑΣ

• Από 25 μέχρι 29 Σεπτεμβρίου 2006 στο Κέντρο Διλογής Αθηνών με σύνθημα «I.M.O. ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΝΑΥΤΙΚΗ ΗΜΕΡΑ»

• Από 6 μέχρι 25 Ιουνίου 2006 στο ΚΔΑ με σύνθημα: «ΔΗΜΟΣ ΥΔΡΑΣ ΜΙΑΟΥΛΕΙΑ 2006, 16 – 25 ΙΟΥΝΙΟΥ».

δ) ΔΙΕΘΝΗ ΑΠΑΝΤΗΤΙΚΑ ΕΝΣΗΜΑ (Coupons-reponse)

Την 1^η Ιουλίου 2006, ύστερα από απόφαση της Παγκόσμιας Ταχυδρομικής Ένωσης (UPU) τέθηκαν σε κυκλοφορία νέα διεθνή απαντητικά ένσημα.